

KAARLI KOOLI LASTEAIA ÕPPEKAVA

SISUKORD

1. ÜLDSÄTTED 4
1.1 Üldinfo 4
1.2 Lasteaia eripära 4
1.3 Õppekava koostamise alused 6
2. ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE EESMÄRGID JA PÕHIMÕTTED 8
2.1 Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid 8
2.2 Õppe- ja kasvatustegevuse läbiviimise põhimõtted 9
2.3 Õpikäsitus 10
2.4 Õpi- ja kasvukeskkonna kujundamise põhimõtted 12
3. ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE KORRALDUS 14
3.1 Õppeaasta 14
3.2 Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamine 14
3.3 Õppe- ja kasvatustegevuse korraldus 15
3.4 Koostöö lapsevanematega 16
3.5 Lasteaia traditsioonid ja kirikuaasta rütm 18
4. ÜLDOSKUSED 20
4.1 Mänguoskused 20
4.2 Tunnetus- ja õpioskused 21
4.3 Sotsiaalsed oskused 22
4.4 Eneseregulatsiooni oskused 23
5. ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE VALDKONNAD 25
5.1 Mina ja keskkond 26
5.2 Keel ja kõne 27
5.3 Matemaatika 28
5.4 Muusika 29
5.5 Kunst 30
5.6 Liikumine 31
5.7 Väärtuskasvatus 32
6. LAPSE ARENGU HINDAMINE JA TOETAMINE 35

6.1 Lapse arengu hindamise põhimõtted 35
6.2 Lapse arengu jälgimise ja hindamise korraldus 36
6.2.1 Lapse arengu jälgimise ja toetamise protsess……..39
6.3 Lapse arengu dokumenteerimine 39
6.4 Individuaalse arenduskava koostamise põhimõtted ja korraldus.....42
6.5 Koolivalmiduse hindamine ja koolivalmiduskaart 43
7.ÕPPEKAVA VASTUVÕTMISE, ARENDAMISE JA MUUDATUSTE TEGEMISE KORD.....44
LISA 1 Õppe- ja kasvatustegevuse valdkondade eeldatavad arengutulemused vanuseti45

1. ÜLDSÄTTED

1.1 Üldinfo

Asutus: Kaarli Kooli lasteaed

Kaarli Kooli lasteaed on Kaarli Kooli osa, mis võimaldab lastehoidu ja alushariduse omandamist lastele vanuses 1,5–7 eluaastat.

Pidaja: EELK Tallinna Toompea Kaarli Kogudus

Eritunnus: kristliku suunitlusega eralasteaed

Tegutsemiskohad:

Koidu 12, Tallinn – kaks nooremat rühma;

Koidu 27, Tallinn – kaks vanemat rühma.

Tööaeg: lasteaed on avatud esmaspäevast reedeni kell 8.00–18.00

Õppe- ja kasvatustegevuse keel: eesti keel

1.2 Lasteaia eripära

Tunnuslause:

Puu, mis kannab head vilja.

Kaarli Kooli lasteaia õppe- ja kasvatustegevust toetavad neli eripära: kristlik maailmavaade, õppimine kogemuse kaudu, toetatud õppija ja kokkuhoidev kogukond. Need lähtuvad Kaarli Kooli ühisest väärtusruumist ja loovad aluse lasteaia õppe- ja kasvatustegevuse korraldamisele ning õpi- ja kasvukeskkonna kujundamisele.

Kristlik maailmavaade

Kaarli Kooli lasteaia igapäevane elu ja tegevus toetuvad kristlikule maailmavaatele ja väärtustele. Kristlik väärtuskasvatus on loomulik osa lapse igapäevasest lasteaiaelust ning väljendub eelkõige omavahelistes suhetes, hoolivuses, märkamises, austuses, tänulikkuses, andestamises ja vastutuses iseenda, kaaslaste ning ümbritseva maailma eest.

Õpetaja on lapsele oma suhtumise, sõnade ja tegudega eeskujuks. Laps õpib väärtusi neid igapäevastes suhetes ja olukordades kogedes ning täiskasvanute eeskuju järgides.

Kristlikku kultuuri ja traditsioone tutvustatakse lapsele eakohaselt kirikuaasta rütmi, piiblilugude, palvuste, kiriklike tähtpäevade, muusika, kunsti ning ühiste tegevuste kaudu. Kaarli kirik on lasteaia loomulik õpi- ja kasvukeskkonna osa.

Õppimine kogemuse kaudu

Laps õpib kõige tulemuslikumalt ise tegutsedes, mängides, uurides, avastades, katsetades ja kogedes. Õppimine lähtub lapse loomulikust uudishimust, huvidest ja varasematest kogemustest ning seob uued teadmised lapse igapäevaelu ja ümbritseva maailmaga.

Õppe- ja kasvatustegevuses väärtustatakse mängu, projektõpet, praktilisi tegevusi, liikumist, õuesõpet ja õppekäike. Lapsele luuakse võimalusi kasutada erinevaid meeli, esitada küsimusi, otsida vastuseid, teha valikuid, lahendada probleeme ning kogeda nii pingutust kui õnnestumist. Õppimine toimub erinevates keskkondades nii lasteaias kui väljaspool seda. Elulised teemad ja tegevused võimaldavad lõimida erinevaid õppe- ja kasvatustegevuse valdkondi ning aitavad lapsel luua seoseid varem kogetu ja uute teadmiste vahel.

Toetatud õppija

Iga laps on väärtuslik ja ainulaadne. Lapse arengu ja õppimise toetamisel lähtutakse tema vanusest, individuaalsusest, huvidest, võimetest, vajadustest ja arengutempost. Lapsele luuakse turvaline ja usalduslik keskkond, kus ta julgeb küsida, katsetada, eksida, uuesti proovida ja oma mõtteid väljendada.

Laps on oma õppimise aktiivne osaline. Talle antakse eakohaseid võimalusi teha valikuid, võtta vastutust ning osaleda oma tegevuste ja õpikeskkonna kujundamisel. Õpetaja ülesanne on märgata lapse tugevusi ja vajadusi, toetada tema iseseisvust ning suunata teda järgmiste arengusammude poole.

Lapse terviklikku arengut toetatakse lasteaia, pere ja vajadusel tugispetsialistide koostöös. Usalduslik ja avatud koostöö lapsevanemaga loob ühise aluse lapse arengu ja heaolu toetamiseks.

Kokkuhoidev kogukond

Kaarli Kooli lasteaed on osa ühtsest Kaarli Kooli ja koguduse kogukonnast, kus kasvavad ja õpivad koos erinevas vanuses lapsed ja noored ning kus õppimine ja kasvamine toimub ka üksteiselt ja üheskoos.

Iga inimene on oluline ning koostegemine on väestav, huvitav ja jõudu andev. Ühtekuuluvust loovad igapäevane suhtlemine, ühised ettevõtmised ja traditsioonid ning lasteaia, kooli, koguduse ja perede koostöö.

Lasteaias väärtustatakse hoolivaid ja usalduslikke suhteid, üksteise märkamist, hea sõna ütlemist, koostööd ja ühist vastutust. Täiskasvanute omavaheline koostöö ja eeskuju loovad keskkonna, milles laps õpib suhtlema, suhteid looma ja hoidma, teistega arvestama ning kogema enda kuulumist kogukonda.

Kaarli Kooli eri vanuses laste ja noorte ühised tegevused võimaldavad õppida üksteiselt ning kogeda järjepidevust lasteaiast koolini. Vanemad lapsed ja noored on noorematele eeskujuks ning nooremate märkamine ja toetamine õpetab vastutust, hoolivust ja koostööd.

1.3 Õppekava koostamise alused

Kaarli Kooli lasteaia õppekava koostamise aluseks on:

- alusharidusseadus, vastu võetud 11.12.2024, jõustunud 01.09.2025;
- alushariduse riiklik õppekava, haridus- ja teadusministri 07.08.2025 määrus nr 33, jõustunud 01.09.2025;
- Haridus- ja Teadusministeeriumi alushariduse riikliku õppekava juhendmaterjalid;
- Kaarli Kooli arengukava 2025–2030;
- lasteaia pedagoogilise nõukogu ettepanekud ja kokkulepped.

Kaarli Kooli lasteaia õppekava on lasteaia õppe- ja kasvatustegevuse alusdokument, mis lähtub alushariduse riiklikust õppekavast, alusharidust reguleerivatest õigusaktidest ning Kaarli Kooli lasteaia eripärast, väärtustest ja pedagoogilistest põhimõtetest.

Õppekava seob riiklikus õppekavas sätestatud eesmärgid, põhimõtted, üldoskused ja õppe- ja kasvatustegevuse valdkonnad Kaarli Kooli lasteaia kristliku maailmavaate, üldõpetuse, projektõppe, kogemusliku õppimise ning lapse, pere ja kogukonna koostööd väärtustava õpikäsitusega.

Õppekava alusel kavandatakse rühmade õppe- ja kasvatustegevus ning koostatakse rühmade tegevuskavad ja projektiplaanid. Õppekava rakendamisel lähtutakse lapse arengust, huvidest, kogemustest ja vajadustest ning õppe- ja kasvatustegevust kavandatakse paindlikult ja lõimitult.

2. ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE EESMÄRGID JA PÕHIMÕTTED

2.1 Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid

Kaarli Kooli lasteaia õppe- ja kasvatustegevuse üldeesmärk on koostöös koduga toetada lapse igakülgset ja järjepidevat arengut ning kujundada turvalises, hoolivas ja väärtuspõhises õpi- ja kasvukeskkonnas lapse üldoskusi ja valdkondlikke oskusi, lähtudes tema individuaalsusest, huvidest, võimetest ja arenguvajadustest.

Kaarli Kooli lasteaias taotletakse, et laps:

1. väärtustab kristlikku maailmavaadet ja põhiväärtusi, õpib märkama ja väärtustama iseennast ning teisi, on hooliv, lugupidav ja abivalmis ning kogeb, et iga inimene on oluline. Laps õpib märkama head, ütlema head sõna nii endale kui teistele ning hoolima teda ümbritsevast maailmast;
2. on uudishimulik, õpihuviline ja aktiivne õppija, kes tunneb rõõmu mängimisest, uurimisest, avastamisest ja uute kogemuste saamisest. Laps julgeb küsida, katsetada ja eksida, otsida lahendusi ning uuesti proovida. Ta loob kogetu ja õpitu vahel seoseid ning rakendab omandatud teadmisi ja oskusi mängus ning igapäevastes elulistes olukordades;
3. kujuneb eakohaselt iseseisvaks ja ennast juhtivaks, õpib märkama ja väljendama oma huve, soove, vajadusi ja tundeid, tegema valikuid ning võtma jõukohast vastutust. Laps kogeb tegutsemisel autonoomiat, oma võimekust ja õnnestumist ning õpib pingutama ja alustatut lõpule viima;
4. oskab märgata, väljendada ja mõista enda ning teiste tundeid, suhelda ja teha koostööd, luua ja hoida suhteid ning arvestada teistega. Laps õpib lahendama eakohaseid suhtlusolukordi, väärtustama hoolivust ja üksteise märkamist ning tunneb rõõmu koos mängimisest, õppimisest ja tegutsemisest;
5. on loov ja julge eneseväljendaja, kes väljendab oma mõtteid, tundeid, kogemusi, fantaasiat ja tahet mängu, kõne, kunsti, muusika, liikumise ning teiste eakohaste väljendusviiside kaudu. Laps saab oma huvidest lähtudes teha valikuid, algatada mänge ja tegevusi ning osaleda nende kavandamises;

6. väärtustab liikumist, tervist ja aktiivset eluviisi ning kogeb liikumist õppimise ja igapäevase elu loomuliku osana. Laps kujundab eakohaseid tervislikke harjumusi ning õpib hoolima enda füüsilisest ja vaimsest heaolust;
7. tunneb ennast osana perest, lasteaiast ja Kaarli Kooli kogukonnast, väärtustab koostegemist ning õpib läbi eeskuju ja ühiste kogemuste. Laps tunneb huvi oma kodu, kultuuri, looduse ja ümbritseva maailma vastu ning kujundab hoolivat ja vastutustundlikku suhtumist ümbritsevasse.

2.2 Õppe- ja kasvatustegevuse läbiviimise põhimõtted

Kaarli Kooli lasteaia õppe- ja kasvatustegevuse läbiviimisel lähtutakse lapse tervikliku arengu toetamisest, lasteaia väärtusruumist ja eripärast. Õppe- ja kasvatustegevus kujundatakse lapse arengut, huve, vajadusi ja aktiivset osalust toetavaks tervikuks.

Õppe- ja kasvatustegevuse läbiviimisel lähtutakse järgmistest põhimõtetest:

- **Kristlik maailmavaade ja väärtuspõhisus.** Lasteaia igapäevane elu, suhted ja tegevused toetuvad kristlikele ja üldinimlikele väärtustele. Väärtuskasvatus toimub igapäevaste tegevuste, suhete, kogemuste, kirikuaasta rütmi ja täiskasvanute eeskuju kaudu. Kristlikku identiteeti kujundatakse austades eakohasust, väärikust, perekonna tausta ja veendumusi. Iga laps on oodatud ja kaasatud sõltumata tema võimetest, soost, keelest, kultuuritaustast või usulisest kuuluvusest.
- **Lapsest lähtumine ja lapse aktiivne osalus.** Õppe- ja kasvatustegevuses arvestatakse lapse vanuse, individuaalsuse, arengutaseme, huvide, võimete ja arengutempoga ning võimaldatakse lapsel teha eakohaseid valikuid, avaldada arvamust, algatada tegevusi ja osaleda nende kavandamises.
- **Mängu väärtustamine lapse peamise õppimisviisina.** Lapsele võimaldatakse piisavalt aega ja võimalusi vabamänguks ning mängu kasutatakse teadlikult õppimise, arengu toetamise ja lapse arengu jälgimise võimalusena.
- **Õppimine kogemuse, avastamise ja aktiivse tegutsemise kaudu.** Lapsele luuakse võimalusi õppida ise tegutsedes, uurides, katsetades, avastades, liikudes ja erinevaid meeli kasutades ning seostada õpitut oma varasemate kogemuste ja igapäevaeluga.

- **Üldõpetus, lõiming ja projektõpe.** Õppe- ja kasvatustegevus toimub terviklikult, lõimides üldoskusi ja õppe- ja kasvatustegevuse valdkondi lapse jaoks tähenduslike teemade, olukordade, huvide ja projektide kaudu.
- **Üldoskuste teadlik ja järjepidev toetamine.** Lapse mänguoskuste, tunnetus- ja õpioskuste, sotsiaalsete ning eneseregulatsiooni oskuste kujunemist toetatakse igapäevastes tegevustes, mängus ja suhtlusolukordades.
- **Lapse individuaalsuse arvestamine ja kaasava hariduse põhimõtete rakendamine.** Iga lapse osalemist toetatakse tema vajadustest, huvidest ja võimetest lähtuvate jõukohaste valikutega. Vajaduse korral kohandatakse tegevusi, keskkonda ja õpetamismeetodeid, et iga laps saaks aktiivselt osaleda ning kogeda eduelamust.
- **Turvalise, toetava ja arengut soodustava õpi- ja kasvukeskkonna loomine.** Lapsele luuakse keskkond, kus ta tunneb end hoituna, märgatuna ja kaasatuna ning saab kogeda seotust, kompetentsust ja autonoomiat.
- **Liikumise lõimimine igapäevasesse õppimisse ja tegutsemisse.** Lapsele luuakse vaimselt, sotsiaalselt ja füüsiliselt turvaline, hooliv, kiusamisvaba ning koostöine keskkond, kus ta tunneb end hoituna, märgatuna ja kaasatuna ning saab kogeda seotust, kompetentsust ja autonoomiat.
- **Õpetaja eeskuju ja õpetajate koostöö.** Õpetaja on lapsele oma suhtumise, käitumise ja suhtlemisega eeskujuks ning õpetajate koostöö toetab lapse arengu terviklikku ja järjepidevat toetamist.
- **Koostöö koduga.** Lapse heaolu, arengu ja õppimise toetamine põhineb usalduslikul, avatud ja lugupidaval koostööl lapsevanematega ning vastastikusel teabevahetusel.
- **Digitehnoloogia eesmärgipärane kasutamine.** Digitehnoloogiat kasutatakse eakohaselt ja eesmärgipäraselt õppimise, loovuse, uurimise ja avastamise toetamiseks ning turvalise ja vastutustundliku digikäitumise kujundamiseks.

2.3 Õpikäsitus

Kaarli Kooli lasteaias lähtutakse lapsest lähtuvast ja üldõpetuslikust õpikäsitusest. Õppimine toimub lapse lähima arengu tsoonis, arvestades tema füüsilist, kognitiivset, emotsionaalset ja sotsiaalset arengut ja võimeid, kultuurilist ja keelelist tausta, huve ning vajadusi. Laps on õppe- ja

kasvatusprotsessis aktiivne osaleja ning õpetaja lapse arengu toetaja, suunaja, eeskuju ja arengut soodustava keskkonna looja.

Õppimine toimub eelkõige mängu, kogemuse ja aktiivse tegutsemise kaudu. Laps õpib mängides, uurides, avastades, katsetades, liikudes, suheldes ja erinevaid meeli kasutades. Uued teadmised ja oskused seostatakse lapse varasemate kogemuste, huvide ja igapäevaeluga ning neid rakendatakse erinevates elulistes olukordades.

Õppe- ja kasvatustegevus toimub lõimitult. Erinevad valdkonnad ja üldoskused seotakse lapse jaoks tähenduslike teemade, mängu, projektide, igapäevatoimingute ja eluliste olukordade kaudu tervikuks.

Laps õppijana:

- on aktiivne osaleja ning tunneb rõõmu mängimisest, õppimisest ja tegutsemisest;
- saab teha eakohaseid valikuid, avaldada arvamust, esitada küsimusi ning algatada mänge ja tegevusi, arendades seeläbi oma loovust, omaalgatust ja ettevõtlikkust;
- julgeb uurida, katsetada, eksida, lahendusi otsida ja uuesti proovida;
- loob seoseid varasemate kogemuste ja uute teadmiste vahel ning kasutab õpitut erinevates olukordades;
- õpib koos teistega, arvestab kaaslastega ning arendab suhtlemis-, koostöö- ja emotsionaalseid oskusi;
- osaleb eakohaselt oma tegevuse ja õppimise mõtestamisel.

Õpetaja roll on:

- tunda lapse arengu ealisi iseärasusi, üldoskusi ja valdkondlikke arengutulemusi ning seada neist ja rühma eripärast lähtudes õppe- ja kasvatustegevuse lühi- ja pikaajalisi eesmärke;
- märgata ja tunda last õppijana, arvestada tema individuaalsuse, huvide, võimete, vajaduste ja arengutempoga ning uskuda iga lapse võimesse areneda ja õppida;
- toetada lapse aktiivsust, autonoomiat ja iseseisvust, võimaldades teha valikuid, võtta jõukohast vastutust ning osaleda õppe- ja kasvatustegevuse kujundamises;

- luua turvaline, hooliv ja õppimist toetav õpi- ja kasvukeskkond, mis äratab ja hoiab lapse uudishimu ning toetab tema tegutsemis- ja õpirõõmu;
- kavandada mitmekesiseid ja tähenduslikke õppimisvõimalusi, rakendades üldõpetuse ja projektõppe põhimõtteid ning diferentseerides tegevusi vastavalt laste vajadustele ja võimetele;
- jälgida ja analüüsida lapse arengut ning kasutada saadud teavet lapse arengu toetamiseks ja edasise õppe- ja kasvatustegevuse kavandamiseks;
- analüüsida oma pedagoogilist tegevust ja selle tulemuslikkust, lähtudes seatud eesmärkidest, laste arengust ja saadud tagasisidest ning teha vajadusel muudatusi oma tegevuses;
- olla lapsele eeskujuks oma suhtumise, käitumise, suhtlemise, väärtuste ja enesega toimetuleku kaudu ning teadvustada oma mõju lapse arengule ja rühma õpi- ja kasvukeskkonnale;
- teha professionaalset koostööd rühma meeskonna, teiste õpetajate ja tugispetsialistidega ning panustada ühiste eesmärkide saavutamisse;
- olla lapsevanemale usaldusväärne ja professionaalne partner, kaasata lapsevanemat ning pakkuda oma pädevuse piires tuge ja nõu lapse arengu küsimustes.

2.4 Õpi- ja kasvukeskkonna kujundamise põhimõtted

Õpi- ja kasvukeskkond hõlmab vaimset, sotsiaalset, füüsilist ja digitaalset keskkonda. Seda kujundavad koostöös lapsed, õpetajad, abiõpetajad ja teised töötajad ning vajaduse korral lapsevanemad. Keskkond toetab lapse heaolu, turvatunnet, omaalgatust, loovust, koostööd ja aktiivset osalemist ning peegeldab lasteaia kristlikku väärtusruumi.

Vaimses ja sotsiaalses keskkonnas väärtustatakse usalduslikke suhteid, hoolivust, õiglust, erinevate arvamuste kuulamist ja lugupidavat suhtlemist. Lapsele antakse aega oma kogemusi, tundeid ja õppimist mõtestada ning ta saab arengut toetavat, konkreetset ja tegevuspõhist tagasisidet.

Rühmas kujundatakse kokkulepped koos lastega ning sotsiaal-emotsionaalseid ja eneseregulatsiooni oskusi õpetatakse igapäevastes olukordades teadlikult, rakendades oskuste õpet.

Füüsiline keskkond on turvaline, paindlik ja kõigile võimalikult ligipääsetav. Vahendid paiknevad lapsele kättesaadavalt ning ruum võimaldab tegutseda üksi, paaris, väikeses rühmas ja kogu rühmaga, samuti liikuda, puhata ja vajaduse korral eralduda rahulikku kohta. Õppimiseks kasutatakse lasteaia ruumide kõrval linnaruumi, kirikut, parke, loodus- ja kultuurikeskkondi.

Kaasava hariduse põhimõttest lähtudes kohandatakse keskkonda ja tegevusi lapse vajaduste järgi. Kasutatakse visualiseeritud päevakava ja tegevusjuhiseid, lühikesi ning selgeid korraldusi, tegevuste etapiviisilist esitamist, sobiva pikkusega ülesandeid, liikumis- ja rahunemispause, visuaalset ajatuge, valikuvõimalusi ning individuaalset või väikerühmas juhendamist. Kohanduste eesmärk on suurendada lapse iseseisvust, osalust ja kuuluvustunnet.

Digivahendeid kasutatakse eesmärgipäraselt, eakohaselt ja turvaliselt uurimise, loovuse, suhtlemise ja probleemilahenduse toetamiseks. Digitegevus ei asenda vahetut mängu, liikumist, suhtlemist ega looduses tegutsemist.

3. ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE KORRALDUS

3.1 Õppeaasta

Kaarli Kooli lasteaia õppeaasta algab 1. septembril ja kestab 31. augustini. Aktiivne planeeritud õppeperiood kestab septembrist mai lõpuni. Vastavalt lapsevanematega sõlmitud lepingule on õppeaastas kehtestatud vaheajad, mil planeeritud õppe- ja kasvatustegevusi ei toimu.

Suveperioodil keskendutakse õppeaasta jooksul omandatud teadmiste ja oskuste kasutamisele ning kinnistamisele igapäevastes ja mängulistes tegevustes. Juulis on lasteaed kollektiivpuhkuseks suletud.

Kaarli Kooli õppeaasta eesmärgid ja prioriteedid püstitatakse ning kinnitatakse õppeaasta alguses. Nende seadmisel lähtutakse kooli ja lasteaia viiest põhiväärtusest, millest igal õppeaastal tõstetakse fookusesse üks. Õppeaasta eesmärgid ja prioriteedid on aluseks rühmade tegevuskavade koostamisel ja analüüsimisel.

Uue õppeaasta lasteaia ühisürituste plaan koostatakse augustis ja kinnitatakse pedagoogilises nõukogus õppeaasta alguses. Ühisürituste kavandamisel lähtutakse lasteaia õppeaasta eesmärkidest ja prioriteetidest, traditsioonidest, kirikuaasta rütmist, rahvuslikest tähtpäevadest ning laste, lapsevanemate ja õpetajate huvidest ja ettepanekutest. Ürituste plaan on paindlik ning seda võib õppeaasta jooksul vajaduse korral täiendada või muuta.

Ühisürituste plaani tutvustatakse lapsevanematele õppeaasta alguses ning info ürituste kohta avaldatakse Kaarli Kooli Stuudiumi kalendris ja igakuises infolehes/ kirjas.

3.2 Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamine

Kaarli Kooli lasteaias kavandatakse õppe- ja kasvatustegevust üldõpetuse ja projektõppe põhimõtetest lähtudes. Kavandamisel arvestatakse õppekava, õppeaastaks seatud eesmärkide ja prioriteetide, laste vanuse, individuaalsuse, huvide ja arenguvajaduste ning rühma eripäraga.

Õppe- ja kasvatustegevus kavandatakse projektidena. Projektide lähtekohaks on laste huvid, küsimused, kogemused ja algatused, õpetajate tähelepanekud ning ümbritsevas elus toimuv. Lapsi kaasatakse eakohaselt projektide kavandamisse ja tegevuste valikusse.

Projektides lõimitakse üldoskused ja õppe- ja kasvatustegevuse valdkonnad terviklikuks õppeprotsessiks. Õpetaja seostab laste huvidest lähtuva tegevuse õppekava eesmärkide ja eeldatavate arengutulemustega. Kavandamine on paindlik ja protsessipõhine. Projekti kestust, tegevusi ja edasist suunda kohandatakse vastavalt laste huvidele, vajadustele ja projekti arengule. Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamist ja läbiviimist toetab pedagoogiline dokumenteerimine ning tehtu analüüs.

Projekti või perioodi lõpus analüüsivad õpetajad eesmärkide saavutamist koos lastega eakohasel viisil ning kasutavad järeldusi järgmiste tegevuste kavandamisel.

3.3 Õppe- ja kasvatustegevuse korraldus

Kaarli Kooli lasteaias tegutseb neli rühma kahes õppekohas. Koidu 12 majas tegutseb kaks nooremate laste rühma, sealhulgas hoiurühm, ning Koidu 27 majas kaks vanemate laste rühma. Rühmade nimed on seotud Kaarli Kooli õunapuu sümboolikaga: Ubinad, Lehekesed, Päikesekesed, Pilvekesed ja Õunakesed. Rühma nimi muutub vastavalt laste vanusele. Vajadusel võivad lähestikuse vanusega lapsed tegutseda liitrühmana, välja arvatud hoiurühmas.

Õppe- ja kasvatustegevus toimub kogu päeva jooksul ning on seotud mängu, igapäevatoimingute, kavandatud tegevuste ja laste omaalgatusliku tegutsemisega. Päevarütm on paindlik ning arvestab laste vanuse, individuaalsete vajaduste, aktiivsuse ja puhkeaja tasakaaluga. Päeva jooksul tagatakse lastele piisavalt aega vabaks mänguks.

Tegevusi korraldatakse individuaalselt, väikestes ja suuremates rühmades ning rühmadeüleselt. Õppe- ja kasvatustegevuseks kasutatakse lasteaia ja kooli ruume, lähiümbrust ning erinevaid õpi-, loodus- ja kultuurikeskkondi. Õppekäigud ja kultuurisündmustel osalemine on õppe- ja kasvatustegevuse loomulik osa.

Lasteaial puudub oma õueala, mistõttu kasutatakse igapäevaseks õues viibimiseks ja õppimiseks ümbritsevat linnaruumi, parke ja teisi sobivaid keskkondi. Õues viibitakse iga päev vastavalt ilmastikuoludele. Turvalise liiklemise oskusi kujundatakse alates hoiurühmast. Võimalusel viibitakse kevad- ja sügisperioodil õues ka päeva teises pooles ning suveperioodil toimub suurem osa tegevustest õues.

Muusikatunnid toimuvad kaks korda nädalas. Liikumine ja väärtuskasvatus on õppe- ja kasvatustegevuse läbivad osad ning neid lõimitakse igapäevastesse tegevustesse kogu nädala jooksul.

Kuni nelja-aastastele lastele võimaldatakse päevane puhkeaeg voodis. Vanematele lastele võimaldatakse vastavalt vajadusele puhkamist voodis või rahulikke tegevusi puhkeajal. Pärastlõunasel ajal on lastel võimalus osaleda Kaarli Huvikooli tegevustes. Koolieelikutel on lapsevanema soovil võimalik osaleda Kaarli Kooli eelkoolis.

Hoiurühmas toetatakse kuni kolmeaastaste laste üldoskuste kujunemist lõimitult mängu, igapäevatoimingute, suhtlemise ja liikumise kaudu. Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel lähtutakse lapse individuaalsest arengutasemest ning kolmeaastase lapse eeldatavatest üldoskustest.

3.4 Koostöö lapsevanematega

Kaarli Kooli lasteaias põhineb koostöö lapsevanematega vastastikusel usaldusel, austusel, avatusel ja pideval infovahetusel. Lapsevanem on oma lapse parim tundja ning koostöö perega aitab õpetajal paremini mõista lapse tausta, vajadusi ja arengut ning kujundada lapsele turvalise ja toetava kasvukeskkonna.

Koostöös lapsevanematega lähtutakse järgmistest põhimõtetest:

- lapse turvatunnet toetab lapsevanema ja õpetaja hea ning usalduslik suhe;
- lapse ja tema kasvukeskkonna tundmine aitab õpetajal kavandada lapse arengut toetavat õppe- ja kasvatustegevust;

- kodu ja lasteaia koostöö ning ühised väärtused toetavad lapse terviklikku arengut ja aitavad ennetada arusaamatusi;
- lapsevanemate ootuste, tähelepanekute ja ettepanekutega arvestatakse võimaluste piires;
- õpetaja on avatud koostööks, regulaarseks infovahetuseks ja lapsevanema pedagoogiliseks nõustamiseks;
- lapse heaolu ja arengut puudutavad eesmärgid ning kokkulepped kujundatakse koostöös lapsevanemaga;
- lapsevanemaid kaasatakse lasteaia igapäevaellu, projektidesse, ühissündmustesse ja kogukonna tegevustesse.

Koostöö ja infovahetuse peamised vormid on:

- igapäevane vahetu suhtlemine lapse lasteaeda saabumisel ja lahkumisel;
- Stuudiumi kaudu edastatav info ning igakuine infokiri;
- individuaalsed vestlused lapsevanematega kaks korda õppeaastas – sügisel kohustuslikult ja kevadel soovituslikult;
- lapse arengu kohta antav kirjalik tagasiside;
- lapsevanemate koosolekud;
- lapsevanemate nõustamine ning vajadusel tugispetsialistide kaasamine;
- lapsevanemate ootuste ja tagasiside väljaselgitamine, sealhulgas rahuloluküsitlused;
- perepeod, ühissündmused, väljasõidud ja muud kogukondlikud ettevõtmised;
- lapsevanemate kaasamine projektidesse ja ürituste ettevalmistamisse ning läbiviimisse;
- lapsevanemate osalemine Kaarli Kooli lapsevanematekogu töös.

Lapse esmakordsel lasteaeda tulekul toetatakse pere ja lasteaia vastastikust tutvumist ning lapse kohanemist. Lapsevanemale tutvustatakse lasteaia töökorraldust, õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtteid ning vajalikke dokumente. Lapse kohanemise kohta vahetavad õpetaja ja lapsevanem regulaarselt teavet ning lepivad vajadusel kokku lapse toetamise viisides.

Lapsevanematele tutvustatakse lasteaia õppekava põhimõtteid, põhiväärtusi ja lapse arengu toetamise korraldust. Vanemaid kaasatakse last ja lasteaia tegevust puudutavate otsuste

ettevalmistamisse ning kokkulepete elluviimisse. Lapse arengu või toe vajaduse korral on lapsevanemal võimalik pidada nõu rühmaõpetajatega ja võimaluse korral tugispetsialistidega.

3.5 Lasteaia traditsioonid ja kirikuaasta rütm

Kaarli Kooli lasteaia õppeaasta rütmi kujundavad kirikuaasta, Eesti rahvakalendri ja riiklikud tähtpäevad ning Kaarli Kooli traditsioonid. Traditsioonide kaudu toetatakse laste väärtuskasvatust, kultuurilist identiteeti ja ühtekuuluvustunnet ning luuakse võimalusi kogu Kaarli koolipere ja perede koos tegutsemiseks. Kirikuaasta tähtpäevi tähistatakse eakohaselt palvuste, jumalateenistuste, muusika, lugude, vestluste ja ühiste ettevõtmiste kaudu. Õppeaasta oluliste sündmustega seotud palvused ja jumalateenistused toimuvad Kaarli kirikus.

Traditsioonilised üritused on:

- õppeaasta alguse aktus-palvus Kaarli kirikus,
- lõikustänupüha tähistamine,
- spordipäevad,
- õpetajate päeva tähistamine,
- kooli sünnipäeva tähitsamine,
- Kõlakasti kontsert,
- isadepäeva tähistamine,
- advendiküünla süütamine kirikus,
- advendikontsert,
- koolipere jõulujumalateenistus,
- Eesti Vabariigi aastapäeva tähistamine,
- emakeelepäeva tähistamine,
- ülestõusmispühade tähistamine,
- II ülestõusmispüha jumalateenistus,
- Kultuurikuma kontsert,
- emadepäeva tähistamine,

- kooliaasta pidulik lõpetamine Kaarli kirikus,
- palvused erinevatel kirikuaasta pühadel,
- heategevuskontserdid ja –laadad,
- Kaarli Kooli mälumängud
- õppekäigud loodusesse
- isetegevuskontsert.

Lasteaia traditsioonid on osa õppe- ja kasvatustegevusest ning neid seostatakse käsilolevate projektide, laste huvide ja õppeaasta eesmärkidega. Traditsioonide kujundamisse ja läbiviimisse kaasatakse lapsi, peresid ja õpetajaid. Kaarli Kool hoiab ja kujundab oma traditsioone kogu lasteaia- ja koolipere ühisloominguna.

4. ÜLDOSKUSED

Üldoskused on:

- mänguoskused;
- tunnetus- ja õpioskused;
- sotsiaalsed oskused;
- eneseregulatsiooni oskused.

Üldoskuste kujunemist toetatakse kõigi õppe- ja kasvatustegevuste kaudu, lõimides erinevaid valdkondi ja kasutades erinevaid õppeviise.

4.1 Mänguoskused

Mäng on eelkoolieas lapse põhitegevus, loomulik õppimisviis ja oluline osa lasteaia igapäevaelust. Mängides tegutseb laps aktiivselt ja loovalt, lähtub oma kogemustest ja huvidest, uurib ümbritsevat maailma ning loob uusi seoseid. Mängu kaudu omandab ja kinnistab laps teadmisi ja oskusi, õpib suhtlema ja koostööd tegema, tegema valikuid, lahendama probleeme ning väljendama oma mõtteid, tundeid ja soove.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusena laps:

3 aastane	6-7 aastane
● suudab väikeses grupis mängule keskenduda; ● kasutab mängides loovalt erinevaid vahendeid; ● jäljendab ja kordab mängudes varasemalt kogetut; ● sooritab iseseisvalt mitu omavahel loogiliselt seotud mängulist toimingut; ● kutsub kaaslasi oma mänguga liituma ja ühineb teiste algatatud mänguga;	● suudab mängule keskenduda; ● kasutab mängudes loovalt erinevaid vahendeid; ● rakendab mängudes loovust kujutlusvõimet, oma kogemusi, teadmisi ja oskusi; ● näitab mängu käigus üles omaalgatust, huvi ja loovust; ● algatab mänge ja arendab mängu sisu; ● täidab mängudes erinevaid rolle;

• suhtub kaaslaste mängu heatahtlikult; • suudab järgida lihtsamaid mängureegleid.	• suudab mängu käigus probleeme lahendada ja jõuda mängukaaslastega kokkuleppele; • järgib mängureegleid ning oskab tuttavate mängude reegleid teistele selgitada; • tunneb rõõmu võidust ja suudab hakkama saada kaotusega.

4.2 Tunnetus- ja õpioskused

Tunnetus- ja õpioskused kujunevad lapse aktiivses tegutsemises, uurimises, mängus ja suhtlemises. Laps õpib ümbritsevat maailma märkama ja mõtestama, küsimusi esitama, seoseid looma, lahendusi otsima ning oma teadmisi ja oskusi erinevates olukordades kasutama. Õppimisel lähtutakse lapse huvist, varasematest kogemustest ja arengutasemest ning toetatakse tema uudishimu, iseseisvust, keskendumist ja õppimisrõõmu.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusena laps:

3 aastane	6-7 aastane
• tunneb huvi maailma vastu ja uurib seda erinevate meeltega; • suudab huvipakkuvale tegevusele vastavalt oma arengutasemele keskenduda; • mõistab lihtsamat kõnet; • valdab eneseväljenduseks vajalikku sõnavara; • väljendab end kõnes teistele arusaadavalt ja osaleb vestluses; • suudab keskenduda lühikeste lugude jälgimisele;	• suudab huvipakkuvale tegevusele keskenduda; • saab kuuldust aru, reageerib sellele vastavalt ning kasutab arutlevat dialoogi; • suudab täita kahe-kolmeosalist igapäevast juhist või korraldust; • esitab küsimusi, arutleb ja oskab oma mõtteid arusaadavalt väljendada; • oskab esemeid ja nähtusi erinevate tunnuste alusel rühmitada; • saab aru lihtsamatest seostest, tajub esemeid, sündmusi ja nähtusi tervikuna;

• oskab leida võrdluse alusel objektides ühiseid ja erinevaid tunnuseid; • oskab objekte ühe tunnuse alusel rühmitada; • suudab järgida lihtsat juhist; • oskab detailidest lihtsa terviku kokku panna.	• kasutab õpitut erinevates olukordades ja probleeme lahendades; • kasutab sobivaid vahendeid ja võtteid probleemilahenduseks.

4.3 Sotsiaalsed oskused

Sotsiaalsed oskused kujunevad lapse igapäevases suhtlemises ja koos tegutsemises. Laps õpib looma ja hoidma suhteid, märkama ja arvestama teistega, tegema koostööd, väljendama oma vajadusi ja soove ning järgima ühiseid kokkuleppeid. Oluliseks peetakse üksteise märkamist, hoolivust, heatahtlikku suhtlemist ning oskust erinevates olukordades sobival viisil käituda.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusena laps:

3 aastane	6-7 aastane
• oskab ennast ja teisi väliste tunnuste kaudu kirjeldada; • on huvitatud mängukaaslastest ja püüab nendega arvestada; • osaleb täiskasvanuga ühistegevustes; • saab aru lihtsamatest rühma kokkulepetest; • loob sõprussuhteid lastega, kellega on tihti koos; • jagab mõnikord asju ka teistega; • algatab teiste laste ja täiskasvanutega suhtlust; • oskab väljendada oma vajadusi ja soove.	• tunneb huvi teiste vastu, oskab luua sõprussuhteid ja tahab ning julgeb suhelda; • püüab mõista teiste inimeste tundeid ning arvestada neid oma käitumises ja vestluses; • oskab kaaslastega arvestada ja teha koostööd ning osutab ja küsib vajadusel abi; • teeb vahet sobiva ja ebasobiva käitumise vahel, valib sobiva käitumisviisi vastavalt olukorrale ning mõistab oma käitumise tagajärgi;

	• järgib kokkulepitud reegleid ja üldtunnustatud käitumisnorme; • mõistab, et inimesed võivad olla erinevad; • osaleb ja teeb ettepanekuid otsustusprotsessides; • suudab uutes olukordades toime tulla vajadusel täiskasvanu juhiseid järgides.

4.4 Eneseregulatsiooni oskused

Eneseregulatsiooni oskused kujunevad lapse igapäevases tegutsemises ja suhtlemises. Laps õpib oma emotsioone ja käitumist märkama, väljendama ja juhtima, erinevates olukordades kohanema ning oma tegevust kavandama ja lõpule viima. Eneseregulatsiooni arengut toetatakse turvalises ja hoolivas keskkonnas, arvestades lapse arengutaset ja individuaalseid vajadusi ning pakkudes talle vajalikku täiskasvanu tuge.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusena laps:

3 aastane	6-7 aastane
● tuleb toime vanematest eemalolekuga; ● tuleb toime ühelt tegevuselt teisele üleminekuga; ● suudab täiskasvanu toel lühikest aega soovitut edasi lükata ja oma käitumist pidurdada; ● suudab täiskasvanu toel tulla toime tugevate tunnetega; ● saab suures osas hakkama igapäevase eneseteenindamisega; ● paneb pärast tegevusi täiskasvanu juhendamisel asjad oma kohale.	● suudab oma emotsioone kirjeldada ning sobival viisil väljendada; ● kavandab, algatab ja korraldab mänge ja igapäevategevusi ning viib alustatud tegevused lõpuni; ● suudab pingutust nõudva tööülesande kallal iseseisvalt ja grupis sihipäraselt tegutseda; ● oskab erinevates olukordades sobivalt käituda ning muudab oma käitumist vastavalt tagasisidele; ● oskab täiskasvanu toel vajadusel kasutada vaimset tasakaalu ja rahunemist soodustavaid tegevusi; ● saab hakkama eneseteenindamisega ja tal on kujunenud esmased tööharjumused.

5. ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE VALDKONNAD

Õppe- ja kasvatustegevus moodustab terviku, milles lõimitakse erinevaid valdkondi ja toetatakse lapse üldoskuste kujunemist. Tegevuste kavandamisel ja teemade valikul lähtutakse lapsest, tema huvidest, kogemustest ja arenguvajadustest, alushariduse alusväärtustest ning last ümbritsevast keskkonnast. Õpitavat käsitletakse võimalusel selle loomulikus keskkonnas, liikudes lähemalt kaugemale ja üksikult üldisemale.

Õppimine toimub mängu, igapäevatoimingute ning kavandatud ja spontaanselt tekkivate tegevuste kaudu. Valdkondade lõimimisel lähtutakse üldõpetuslikust põhimõttest ning luuakse lapsele võimalusi uurida, vaadelda, võrrelda, katsetada, avastada, arutleda, lahendada probleeme ja teha järeldusi. Õppe- ja kasvatustegevusse lõimitakse kuulamist, kõnelemist, lugemist ja kirjutamist, matemaatilisi tegevusi, liikumist, muusikat, kunsti ning teisi lapse aktiivsust, loovust ja omaalgatust toetavaid tegevusi.

Õppe- ja kasvatustegevuse valdkonnad on:

1. mina ja keskkond;
2. keel ja kõne;
3. matemaatika;
4. muusika;
5. kunst;
6. liikumine.

Lähtuvalt Kaarli Kooli eripärast on lisatud eraldi valdkonnana ka

7. väärtuskasvatus.

5.1 Mina ja keskkond

Mina ja keskkond toetab lapse terviklikku arengut, aidates tal mõista iseennast, teisi inimesi ja ümbritsevat maailma ning kujundada hoolivat, turvalist ja vastutustundlikku suhtumist iseendasse, teistesse ja keskkonda. Valdkond hõlmab lapse sotsiaalset, kultuurilist, loodus- ja tehiskeskkonda ning tervise, turvalisuse ja digikeskkonnaga seotud teemasid.

Õppimine lähtub lapse igapäevaelust, kogemustest, huvidest ja ümbritsevast keskkonnast. Lapsele luuakse võimalusi õppida vahetu kogemise, uurimise, vaatlemise ja arutlemise kaudu nii lasteaias kui ka väljaspool lasteaeda. Õpikeskkonnana kasutatakse lasteaeda ümbritsevat linnaruumi, parke ning kultuuri- ja kogukonnakeskkonda. Õppekäikude ning looduses ja linnaruumis tegutsemise kaudu avardatakse lapse kogemusi ning toetatakse turvalise liiklemise oskuste, tervislike eluviiside ja keskkonnahoidliku mõtteviisi kujunemist.

Õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted

Õppe- ja kasvatustegevuses:

1. toetatakse last iseenda ja ümbritseva maailma tundmaõppimisel ja mõistmisel;
2. suunatakse last ümbritsevat maailma mängu ja igapäevatoimingute kaudu märkama, uurima ja kogema;
3. suunatakse last küsimusi esitama, probleeme püstitama, teemakohaselt arutlema, vastuseid leidma ning märgatust ja kogetust järeldusi tegema;
4. suunatakse last keskkonda hoidvalt ja turvaliselt käituma ning materjale ja vahendeid säästlikult kasutama;
5. suunatakse last keskkonda, enda ja kaaslaste kultuuri ja traditsioone ning tervist väärtustama;
6. suunatakse last märkama ja mõistma sotsiaalse keskkonna, loodus-, tehis- ning digikeskkonna erinevusi.

Eeldatavad arengutulemused

Valdkonna eeldatavad arengutulemused vanuseti on esitatud õppekava lisas 1 „Õppe- ja kasvatustegevuse valdkondade eeldatavad arengutulemused vanuseti“.

5.2 Keel ja kõne

Keel ja kõne toetab lapse keele- ja kõneoskuse ning suhtlemisoskuse kujunemist. Keel on lapsele eneseväljenduse, suhtlemise, mõtlemise ja õppimise vahend ning aitab tal väljendada oma mõtteid, tundeid, soove ja kogemusi, luua suhteid ning mõtestada ümbritsevat maailma.

Keele- ja kõneoskused kujunevad igapäevases suhtlemises, mängus ja lapse jaoks tähenduslikes tegevustes. Lapsele luuakse rohkelt võimalusi kuulata ja kõnelda, küsimusi esitada, vestelda ja jutustada, oma arvamust väljendada ning ennast nii üksi kui ka koos teistega väljendada ja esitleda. Oluliseks peetakse lapse julgust ja soovi suhelda ning tema individuaalse keelelise arengu toetamist. Lugemise ja kirjutamise eeloskuste kujunemist toetatakse mänguliselt ning seostatuna lapse kogemuste ja huvidega. Lapse huvi keele, raamatute ja lastekirjanduse vastu toetatakse ettelugemise, jutustamise, tekstide kuulamise ja arutlemise ning lugemise ja kirjutamisega seotud tegevuste kaudu.

Õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted

Õppe- ja kasvatustegevuses:

1. luuakse lapsele võimalused keelt kuulata ja aktiivselt kasutada õppe- ja kasvatustegevustes ning igapäevatoimingutes, arvestades lapse keeleoskuse taset ja vanust;
2. luuakse lapsele võimalusi eesti, oma emakeele ja teiste keelte ning kultuuridega tutvumiseks;
3. pööratakse tähelepanu erinevate meelte kaasamisele ja näitlikustamisele, kasutades miimikat, kehakeelt, žeste, intonatsiooni, muusikat, rütmi, liikumist ja näitlikke vahendeid;
4. suunatakse last õpitut kordama erinevates kontekstides, olukordades ja suhtlussituatsioonides, sealhulgas väljaspool lasteaeda;
5. õpetatakse last suhtlemisel keelevahendeid kasutama;

6. suunatakse last ettelugemise, raamatuillustratsioonide vaatamise, jutustamise, dramatiseerimise, joonistamise ja oma raamatute koostamise kaudu kirjandust mõistma ja hindama;
7. toetatakse lapse lugemishuvi ning lugemis- ja kirjutamisvalmiduse kujunemist žanriliselt mitmekesiste ja pildirikaste raamatute ettelugemise ning õppe- ja mänguvahendite, sealhulgas meediumide ja digivahendite kasutamise kaudu;
8. toetatakse lapse huvi ja väärtushinnangute kujunemist suulise ja kirjaliku kultuuripärandi kaudu.

Eeldatavad arengutulemused

Valdkonna eeldatavad arengutulemused vanuseti on esitatud õppekava lisas 1 „Õppe- ja kasvatustegevuse valdkondade eeldatavad arengutulemused vanuseti“.

5.3 Matemaatika

Matemaatika toetab lapse matemaatilise mõtlemise, loogika ja probleemilahendusoskuse kujunemist ning aitab lapsel märgata ja mõtestada ümbritsevas maailmas esinevaid matemaatilisi seoseid. Matemaatilised teadmised ja oskused kujunevad järk-järgult lapse varasematele kogemustele tuginedes ning aktiivse tegutsemise, mängu, uurimise ja avastamise kaudu.

Matemaatiliste teadmiste ja oskuste kujunemisel käsitletakse hulki, arve, loendamist ja arvutamist; suurusi ja mõõtmist; ruumi- ja ajataju ning geomeetrilisi kujundeid ja mustreid. Matemaatilisi oskusi arendatakse igapäevastes olukordades ja teiste õppe- ja kasvatustegevustega seostatult, suunates last märkama, võrdlema, järjestama, rühmitama, loendama, mõõtma, kirjeldama ning leidma seoseid ja seaduspärasusi. Lapsele luuakse võimalusi ise uurida, katsetada ja lahendusi otsida ning oma tähelepanekuid ja mõttekäike kirjeldada. Oluliseks peetakse lapse aktiivset tegutsemist ja võimalust jõuda lahendusteni oma kogemuste, proovimise ja arutlemise kaudu.

Õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted

Õppe- ja kasvatustegevuses:

1. suunatakse last matemaatilisi seoseid igapäevatoimingutes märkama, ümbritsevat keskkonda matemaatiliselt kirjeldama, esemeid järjestama, rühmitama ja loendama ning nähtuste ja esemete maailma korrastama ja kujundama;
2. suunatakse last ajas ja ümbritsevas keskkonnas orienteeruma ning vastavaid mõisteid oma tegevuse kirjeldamiseks kasutama;
3. seostatakse mäng, vaatlused, vestlused ja igapäevatoimingud matemaatikaga ning suunatakse last nende tegevuste käigus kasutama erinevaid aistinguid – kuulmis-, nägemis-, haistmis- ja kompimisaistingut;
4. toetatakse lapse üldistamisoskuse kujunemist ja erinevate mõistete omandamist objektide sarnaste ning erinevate tunnuste ja omaduste vaatlemise, võrdlemise, kirjeldamise ja sõnastamise kaudu.

Eeldatavad arengutulemused

Valdkonna eeldatavad arengutulemused vanuseti on esitatud õppekava lisas 1 „Õppe- ja kasvatustegevuse valdkondade eeldatavad arengutulemused vanuseti“.

5.4 Muusika

Muusika toetab lapse terviklikku arengut, muusikaliste võimete ja oskuste kujunemist ning loovust ja eneseväljendust. Muusikaliste tegevuste kaudu arenevad lapse kuulamisoskus, rütmitaju, kujutlusvõime, mälu, koostööoskus ja eneseväljendusjulgus ning laps kogeb rõõmu muusikast ja ühisest musitseerimisest. Muusikalised tegevused hõlmavad laulmist, muusika kuulamist, pillimängu ning muusikalis-rütmilist liikumist. Lapse individuaalseid eeldusi ja arengutaset arvestades toetatakse tema julgust ennast muusikaliselt väljendada ja luua, musitseerida nii üksi kui ka koos teistega ning kuulata ja väärtustada kaaslaste esitusi.

Muusikal on oluline koht lasteaia igapäevaelus, kirikuaasta ja lasteaia traditsioonides ning ühistel sündmustel. Muusikaliste tegevuste kaudu tutvub laps Eesti muusikalise pärandi ja erinevate muusikakultuuri väljendusvormidega ning saab võimalusi oma muusikalisi oskusi ja eneseväljendust kasutada lasteaia ühistel sündmustel.

Õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted

Õppe- ja kasvatustegevuses:

1. luuakse lapsele võimalused tunda rõõmu laulmisest, liikumisest, muusika kuulamisest, pillimängust ja ühisest musitseerimisest;
2. julgustatakse last kasutama oma kujutlusvõimet musitseerimisel, muusikast vestlemisel ja muusikalisel liikumisel ning toetatakse last oma mõtete ja tunnete väljendamisel muusikalise tegevuse kaudu;
3. luuakse lapsele võimalused erinevate muusikaliste väljendusvormide ja pärimusliku muusika kogemiseks;
4. tutvustatakse lapsele Eesti muusikalist pärandit.

Eeldatavad arengutulemused

Valdkonna eeldatavad arengutulemused vanuseti on esitatud õppekava lisas 1 „Õppe- ja kasvatustegevuse valdkondade eeldatavad arengutulemused vanuseti“.

5.5 Kunst

Kunst toetab lapse loovust, eneseväljendust ja ümbritseva maailma mõtestamist. Kunstitegevustes väljendab laps oma mõtteid, tundeid, kogemusi ja kujutlusmaailma, õpib märkama ümbritsevat ning katsetab erinevate materjalide, vahendite ja töövõtetega. Kunstitegevustes väärtustatakse lapse isikupärast eneseväljendust, kujutlusvõimet, omaalgatust ja loomisrõõmu.

Lapsele antakse aega ja võimalusi uurida, katsetada, avastada ning leida erinevaid lahendusi, kasutades mitmekesiseid materjale, vahendeid ja tehnikaid. Kunstitegevusi seostatakse mängu, muusika, kirjanduse, looduse ja teiste õppe- ja kasvatustegevustega ning võimalusel tegutsetakse erinevates keskkondades nii lasteaias kui ka väljaspool seda. Last julgustatakse oma loomingust rääkima ning oma valikuid ja loomisprotsessi kirjeldama, samuti kaaslaste loomingut märkama ja austama. Lapse tööd käsitletakse tema isikupärase eneseväljendusena ning väärtustatakse eelkõige loomisprotsessi, mitte etteantud või ühesuguse tulemuse saavutamist.

Õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted

Õppe- ja kasvatustegevuses:

1. luuakse lapsele võimalused kogeda elamusi, tunda rõõmu ja rahulolu ning väljendada end visuaalselt;
2. toetatakse lapse loovat eneseväljendust, katsetamist ja lahenduste leidmist;
3. luuakse lapsele võimalused erinevate materjalidega tutvumiseks, nende tunnetamiseks ning omaduste tundmaõppimiseks ja kasutamiseks, kombineerides olemasolevaid oskusi uutega;
4. luuakse lapsele võimalused esteetilise kunsti, visuaalse kultuuri ja kultuuripärandi kogemiseks;
5. seostatakse mäng, vaatlused, vestlused ja igapäevatoimingud kunstiga ning suunatakse last nende tegevuste käigus kasutama erinevaid aistinguid – kuulmis-, nägemis-, haistmis- ja kompimisaistingut.

Eeldatavad arengutulemused

Valdkonna eeldatavad arengutulemused vanuseti on esitatud õppekava lisas 1 „Õppe- ja kasvatustegevuse valdkondade eeldatavad arengutulemused vanuseti“.

5.6 Liikumine

Liikumine toetab lapse mitmekülgsete liikumisoskuste, kehatunnetuse ja kehaliste võimete arengut ning positiivse hoiaku kujunemist liikumise ja kehalise aktiivsuse suhtes. Liikumine on lapse mängu, õppimise ja igapäevase tegutsemise loomulik osa, mis toetab tema füüsilist, vaimset, emotsionaalset ja sotsiaalset arengut ning üldist heaolu.

Liikumisvõimalusi luuakse kogu päeva jooksul mängus, õppe- ja kasvatustegevustes, õues viibides ning jalutuskäikudel ja õppekäikudel. Lapsele võimaldatakse nii omaalgatuslikku kui ka juhendatud liikumist, individuaalset tegutsemist ja ühiseid liikumismänge. Mitmekülgsete liikumistegevuste kaudu arenevad lapse põhiliikumised, kehatunnetus, kehalised võimed ja

erinevad liikumisoskused. Regulaarne liikumine ja liikumispausid toetavad lapse keskendumist ja õppimist.

Kuna lasteaial puudub oma õueala, kasutatakse liikumis- ja õpikeskkonnana teadlikult lasteaeda ümbritsevat linnaruumi, parke ja teisi sobivaid keskkondi. Last suunatakse erinevates keskkondades turvaliselt liikuma, oma keha ja võimeid tunnetama, kaaslastega arvestama ning kujundama liikumist väärtustavaid harjumusi.

Õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted

Õppe- ja kasvatustegevuses:

1. luuakse lapsele tingimused ja võimaldatakse aktiivset tegutsemist nii üksi kui ka rühmas, et laps tunneks rõõmu igapäevasest liikumisest erinevates keskkondades ja tingimustes;
2. rikastatakse lapse tegevusvõimalusi erinevate arendavate sportlike tegevustega;
3. suunatakse lapse üld- ja peenmotoorika, põhiliikumiste ja kehaliste võimete arengut erinevate liikumistegevuste, spordialade ja tantsu kaudu;
4. suunatakse last igapäevastes käelistes tegevustes ja harjutuste sooritamisel kasutama mõlemat kätt ning täpsust nõudvas tegevuses domineerivat kätt;
5. toetatakse lapse liikumisoskuste ja kehaliste võimete arengut igapäevaste liikumist nõudvate tegevuste ning juhendatud eakohaste liikumistegevuste kaudu.

Eeldatavad arengutulemused

Valdkonna eeldatavad arengutulemused vanuseti on esitatud õppekava lisas 1 „Õppe- ja kasvatustegevuse valdkondade eeldatavad arengutulemused vanuseti“.

5.7 Väärtuskasvatus

Väärtuskasvatus lähtub Kaarli Kooli kristlikust maailmavaatest ja luterlikust traditsioonist ning toetab koostöös perekonnaga lapse väärtushinnangute, maailmapildi ja isiksuse kujunemist. Väärtuskasvatuse kaudu toetatakse lapse kasvamist ennast ja teisi austavaks, hoolivaks,

vastutustundlikuks ja iseseisvaks inimeseks, kes oskab märgata enda ja teiste väärtust ning teha eakohaseid teadlikke valikuid.

Väärtuskasvatus on Kaarli Kooli lasteaias nii eraldi valdkond kui ka kogu õppe- ja kasvatustegevust läbiv põhimõte. See väljendub lasteaia igapäevaelus ja suhetes, õpetaja eeskujus, õppe- ja kasvatustegevustes, hommikuringides ja väärtustundides, palvetes ja palvustel, kirikuaasta ja lasteaia traditsioonides, jumalateenistustel, ühistes sündmustes ning koostöös perede ja kogudusega.

Õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted

Õppe- ja kasvatustegevuses:

1. lähtutakse kristlikest põhiväärtustest ning toetatakse lapse arusaama armastusest, hoolivusest, tänulikkusest, aususest, õiglusest, andestusest, vastutusest ja ligimesearmastusest;
2. tutvustatakse lapsele eakohaselt kristlust, Piibli lugusid ja sõnumit ning luterliku kiriku traditsioone;
3. tutvustatakse lapsele kirikuaasta rütmi, kristlikke pühi ja kombeid ning võimaldatakse tal osaleda Kaarli Kooli ja koguduse traditsioonides;
4. luuakse lapsele võimalusi kogeda vaikust, palvet, pühadust ja kirikuruumi ning tutvuda koguduse eluga;
5. toetatakse lapse positiivse minapildi, eneseväärikuse ja turvatunde kujunemist ning oskust märgata ja väärtustada teisi inimesi;
6. suunatakse last mõtlema oma tegude, valikute ja nende tagajärgede üle ning eakohaselt eristama head ja halba, õiget ja valet;
7. toetatakse lapse oskust märgata ja väljendada oma tundeid, arvestada teistega, andeks paluda ja andestada, aidata ning teha koostööd;
8. väärtustatakse perekonda, põlvkondadevahelisi suhteid, Eesti kultuuri- ja rahvatraditsioone ning oma kodu, kodumaad ja kogukonda;
9. kujundatakse hoolivat ja vastutustundlikku suhtumist loodusse ja ümbritsevasse keskkonda;

10. tehakse väärtuskasvatuses koostööd lapse perekonnaga, austades kodu rolli lapse väärtushinnangute ja maailmapildi kujunemisel.

Väärtuskasvatuse teemad lähtuvad lapse arengutasemest ja kogemustest ning seostuvad kolme omavahel põimuva teemaringiga: mina, mina ja teised ning mina ja ümbritsev. Nende kaudu käsitletakse eakohaselt lapse identiteeti ja eneseväärtust, tundeid ja valikuid, perekonda ja sõprust, suhteid ja vastutust, armastust ja andestamist, elu ja looduse väärtustamist, kultuuri ja traditsioone ning kristlikku maailmapilti.

Väärtuskasvatuse käsitlemisel arvestatakse kirikuaasta, rahvakalendri ja lasteaia traditsioonide rütmiga. Teemad lõimitakse lapse igapäevaelu, teiste õppe- ja kasvatustegevuse valdkondade ning lasteaia ühiste tegevuste ja sündmustega.

Väärtusõpetuse sisu ja eeldatavad arengutulemused vanuseti on esitatud Kaarli Kooli väärtusõpetuse ainekavas.

6. LAPSE ARENGU HINDAMINE JA TOETAMINE

6.1 Lapse arengu hindamise põhimõtted

Lapse arengu hindamise eesmärk on jälgida lapse arengut terviklikult ja järjepidevalt, märgata tema tugevusi, edusamme ja toetamise vajadusi ning kasutada saadud teavet lapse individuaalse arengu ja õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel.

Lapse arengu hindamisel lähtutakse järgmistest põhimõtetest:

1. Lapse arengut jälgitakse kavakindlalt ja järjepidevalt kogu õppeaasta jooksul. Jälgitakse lapse füüsilist, tunnetuslikku, keelelist, sotsiaalset ja emotsionaalset arengut, üldoskuste kujunemist ning arengut õppe- ja kasvatustegevuse valdkondades.
2. Füüsilise arengu jälgimisel pööratakse tähelepanu lapse üld- ja peenmotoorikale, koordinatsioonile, tasakaalule, liikumisoskustele, kehatunnetusele, jõule ja vastupidavusele ning igapäevasele toimetulekule.
3. Tunnetusliku ja keelelise arengu jälgimisel pööratakse tähelepanu lapse tajule, tähelepanule, mälule ja mõtlemisele, õpioskustele, kõne mõistmisele ja kasutamisele ning oskusele omandatud teadmisi ja oskusi kasutada.
4. Sotsiaalse ja emotsionaalse arengu jälgimisel pööratakse tähelepanu lapse suhtlemisele ja koostegutsemisele teiste laste ja täiskasvanutega, mängu arengule, iseseisvusele ja toimetulekuoskustele, oma tunnete väljendamisele ja juhtimisele, teistega arvestamisele ning kokkulepitud reeglite järgimisele.
5. Lapse arengut hinnatakse eelkõige tema igapäevase tegutsemise, mängu ja suhtlemise vaatlemise kaudu. Hindamisel kasutatakse vajaduse ja eesmärgi kohaselt ka teisi lapse vanusele ja arengutasemele sobivaid meetodeid.
6. Lapse arengut kirjeldatakse lapsest lähtuvalt, väärtustades tema individuaalsust, pingutusi, edusamme ja saavutusi. Lapse arengut võrreldakse eelkõige tema varasema arenguga, mitte teiste lastega.
7. Lapse arengu hindamine toimub koostöös lapse, lapsevanema, rühma õpetajate ning vajadusel teiste lapsega tegelevate õpetajate ja tugispetsialistidega. Hindamise tulemusi kasutatakse lapse edasise arengu toetamiseks ja õppe- ja kasvatustegevuse kavandamiseks.

8. Lapsele antav tagasiside on kirjeldav, julgustav ja edasiviiv. See aitab lapsel märgata oma pingutust, kasutatud strateegiaid ja arengut ning kujundab usku, et oskused arenevad harjutamise ja sobiva toe abil.

6.2 Lapse arengu jälgimise ja hindamise korraldus

Lapse arengut jälgitakse ja analüüsitakse järjepidevalt kogu õppeaasta jooksul. Arengu jälgimise aluseks on lapse eeldatavad üldoskused ja õppe- ja kasvatustegevuse valdkondade arengutulemused ning eelkõige lapse igapäevase tegutsemise, mängu, suhtlemise ja tööde vaatlus. Arengu hindamisel kasutatakse vastavalt lapse vanusele ja hindamise eesmärgile vaatlust, vestlust, intervjuud, lapse tööde analüüsi ning erinevaid eakohaseid hindamis- ja näitvahendeid.

Õppeaasta jooksul toimub lapse arengu jälgimine ja hindamine järgmiselt:

1. **Õppeaasta alguses** viiakse lastega (v.a hoiurühma ja koolieelikute rühma lapsed) läbi lapse arengutaseme määratlus. Selleks kasutatakse mängulisi tegevusi ja eakohaseid vahendeid, mille kaudu saab õpetaja ülevaate lapse senistest teadmistest, oskustest ja arengutasemest. Tegevuse käigus vesteldakse lapsega, esitatakse talle eakohaseid küsimusi ja ülesandeid ning jälgitakse tema tegutsemist. Arengutaseme määratluse ja õpetajate tähelepanekute põhjal koostatakse Stuudiumis lapse arenguanalüüs, mida täiendatakse lapse arengu jälgimise käigus kogu õppeaasta jooksul.
2. **Õppeaasta alguses** täidab laps koos lapsevanemaga vanusele vastava „Lapse ootuste“ küsimustiku. Selle kaudu saadakse teavet lapse huvide, mõtete, soovide ja ootuste kohta. Saadud teavet arvestatakse lapse individuaalse arengu toetamisel ning see on üheks sisendiks rühma projektide kavandamisel.
3. **Sügisesel arenguvestlusel** seatakse koostöös lapsevanemaga lapse individuaalsed arengueesmärgid õppeaastaks. Eesmärkide täitumist jälgivad õpetajad ja lapsevanem õppeaasta jooksul ning kokkuleppeid arvestatakse lapse arengu toetamisel ja õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel.
4. **Esimesel kohtumisel ehk tutvumisvestlusel** antakse lapsevanemale küsimustik, mis toetab lapse ja perega tutvumist ning annab õpetajale teavet lapse arengu, huvide,

harjumuste, pere kasvatuspõhimõtete ja lapsevanema ootuste kohta. Saadud teavet kasutatakse edasises koostöös ning lapse arengu toetamisel.

5. **Koolieelikute arengu põhjalikum hindamine** toimub jaanuaris. Lapsega viiakse läbi koolivalmiduse intervjuu ning joonistamise vaatlus. Intervjuu, joonistamise vaatluse, lapse igapäevase arengu jälgimise ja muu õppeaasta jooksul kogutud teabe põhjal analüüsitakse lapse arengut ja koolivalmiduse kujunemist. Tulemustest antakse lapsevanemale põhjalikum ülevaade jaanuaris või veebruaris toimuval arenguvestlusel.
6. **Õppeaasta keskel** koostatakse rühma laste arengu kohta koondanalüüs. Selle põhjal hinnatakse rühma arengut, senise õppe- ja kasvatustegevuse tulemuslikkust ning kavandatakse edasist tegevust. Lapsevanematele antakse rühma arengust üldistatud tagasisidet.
7. **Kevadel** viiakse lastega läbi vanusele vastav rahuloluküsitlus, mille kaudu saadakse tagasisidet lapse kogemuste ja heaolu kohta lasteaias.
8. **Kevadel** analüüsivad õpetajad lapse arengut õppeaasta jooksul ning seatud individuaalsete arengueesmärkide saavutamist. Lapsevanema soovil toimub täiendav arenguvestlus.
9. **Õppeaasta lõpus** koostatakse lapse arengust kirjalik kokkuvõte ning rühma laste arengu koondanalüüs. Tulemusi kasutatakse lapse edasise arengu toetamisel ning järgmise perioodi õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamine lapse arengutulemustest lähtuvalt

Lapse arengu jälgimisel ja hindamisel saadud teavet kasutatakse järjepidevalt õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ning vajadusel tehakse kavandatud tegevustes jooksvalt muudatusi.

Arengutulemusi kasutatakse:

- rühma tegevuskava koostamisel ja analüüsimisel;
- laste ootustest, huvidest ja vajadustest lähtudes projektide kavandamisel ning projektiplaanide koostamisel ja täiendamisel;
- koolieelikute intervjuu ja teiste arengujälgimise tulemuste põhjal lapse arengut toetavate tegevuste kavandamisel;

- laste igapäevasest tegevusest, arengust ja tagasisidest lähtudes projektide ja õppe- ja kasvatustegevuse jooksval kohandamisel.

Lapse arenguvestlus

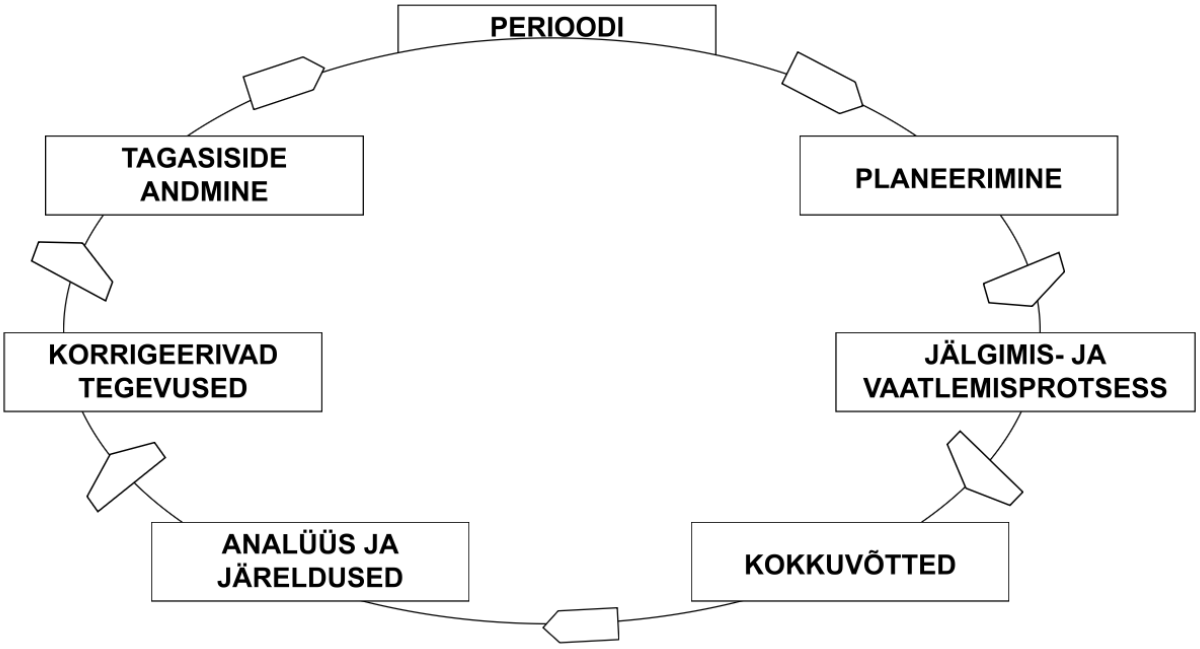
Lapse arenguvestlus on usalduslik õpetaja ja lapsevanema vaheline arutelu, mille eesmärk on toetada lapse arengut ning kujundada kodu ja lasteaia koostöös lapse arenguks soodsad tingimused. Vestlusel vahetatakse teavet lapse arengu, huvide, tugevuste, harjumuste ja toetamise vajaduste kohta, selgitatakse välja lapsevanema tähelepanekud ja ootused ning lepitakse kokku lapse edasise arengu eesmärgid.

Arenguvestlusel:

- antakse lapsevanemale tagasisidet lapse arengu, mängu, õppimise, suhtlemise ja igapäevase toimetuleku kohta;
- arutatakse lapse tugevusi ja toetamise vajadusi;
- saadakse lapsevanemalt teavet lapse huvide, harjumuste ja toimetuleku kohta kodus;
- selgitatakse välja lapsevanema tähelepanekud ja ootused;
- vajadusel nõustatakse lapsevanemat lapse arengut ja kasvatamist puudutavates küsimustes;
- seatakse koostöös lapsevanemaga lapse individuaalsed arengueesmärgid ning lepitakse kokku nende toetamise viisid.

Arenguvestluse aja lepib õpetaja lapsevanemaga eelnevalt kokku. Vestlusel tehakse koostöös lapsevanemaga kokkuvõte lapse arengust ning seatakse lapse individuaalsed arengueesmärgid järgnevaks perioodiks. Arenguvestlusel kokkulepitu dokumenteeritakse ning seda kasutatakse lapse arengu toetamisel ja edasise õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel.

6.2.1 Lapse arengu jälgimise ja toetamise protsess

Kaarli kooli lasteaia lapse arengu jälgimise ja toetamise skeem

6.3 Lapse arengu dokumenteerimine

Lapse arengu jälgimise, analüüsimise ja hindamise tulemused dokumenteeritakse kogu õppeaasta jooksul. Dokumenteerimise eesmärk on anda ülevaade lapse arengust, toetada lapse individuaalse arengu järjepidevat jälgimist ning kasutada kogutud teavet edasise õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel.

Lapse arenguga seotud dokumendid, sealhulgas lapse arenguanalüüsid, arengujälgimise tulemused ja arenguvestluste kokkuvõtted, dokumenteeritakse ja säilitatakse Stuudiumis lapse dokumentide all.

Lapse arenguga seotud dokumente täiendatakse õppeaasta jooksul vastavalt arengujälgimise tulemustele. Dokumenteeritud teavet kasutatakse lapse arengu toetamisel, individuaalsete

arengueesmärkide seadmisel ja jälgimisel, koostöös lapsevanemaga ning vajadusel lapsele täiendava toe kavandamisel.

Lapse arenguga seotud dokumente säilitatakse ja töödeldakse vastavalt lasteaia dokumendihalduse ja andmekaitse korrale.

Kui lapsele rakendatakse individuaalseid kohandusi või täiendavat tuge, avatakse Stuudiumis lapse individuaalne arenduskava. Dokumenti kantakse lapse arengutaseme kirjeldus ja toe vajaduse hinnangud, rakendatavad meetmed ja kohandused, nende tulemuslikkus ning edasised eesmärgid. Kava täiendavad lapsega töötavad õpetajad ja tugispetsialistid; lapsevanem kaasatakse eesmärkide seadmisse ja tulemuste hindamisse.

6.4 Tuge vajava lapse arengu toetamise põhimõtted ja korraldus

Kaarli Kooli lasteaias lähtutakse lapse arengu toetamisel kaasava hariduse põhimõtetest. Iga laps osaleb rühma ja lasteaia igapäevaelus, mängus, õppe- ja kasvatustegevustes ning ühistes ettevõtmistes vastavalt oma võimetele ja vajadustele. Lapsele luuakse võimalused õppida ja mängida koos teiste lastega ning areneda talle sobivas tempos.

Lapse individuaalseid vajadusi, tugevusi ja toetamise vajadust märgatakse ning hinnatakse järjepidevalt kogu õppeaasta jooksul. Toe vajaduse väljaselgitamisel jälgitakse lapse arengut terviklikult, sealhulgas tema:

- suhtlemis- ja keeleoskust;
- tunnetus- ja õpioskusi;
- sotsiaalseid ja eneseregulatsiooni oskusi;
- üld- ja peenmotoorikat ning liikumisoskusi;
- eneseteenindus- ja igapäevase toimetuleku oskusi;
- üldist arengut ja heaolu.

Kui lapse arengus või igapäevases toimetulekus ilmneb vajadus täiendava toe järele, teavitatakse sellest lapsevanemat ning koostöös selgitatakse välja lapse vajadused ja sobivad võimalused tema arengu toetamiseks.

Lasteaia võimaluste piires:

- kohandatakse õppe- ja kasvatustegevuse sisu, raskusastet, mahtu, kestust ja tempot vastavalt lapse arengutasemele, võimetele ja vajadustele;
- pakutakse lapsele individuaalset või väikerühmas juhendamist ning kasutatakse vajaduse korral visuaalset tuge, tegevuste struktureerimist, liikumis- ja rahunemispause ning muid lapse eneseregulatsiooni ja tähelepanu toetavaid võtteid;
- kohandatakse õpi- ja kasvukeskkonda, õppematerjale, vahendeid, tegevuste korraldust ning õpetamis- ja kasvatusmeetodeid;
- seatakse lapsele individuaalsed arengueesmärgid ning jälgitakse nende saavutamist;
- tehakse koostööd lasteaias või koolis olemasolevate tugispetsialistidega;
- jälgitakse rakendatud toe mõju ja tulemuslikkust ning vajadusel muudetakse või täiendatakse toetavaid tegevusi.

Sotsiaal-emotsionaalsete raskuste puhul lähtutakse oskuste õppe põhimõttest: häiriva käitumise taga püütakse märgata veel kujunemata oskust ning last õpetatakse seda oskust sammhaaval harjutama. Last toetatakse tunnete nimetamisel, rahunemisel, abi küsimisel, ootamisel, pettumusega toimetulekul, kokkulepete järgimisel ja suhete loomisel, hoidmisel ja taastamisel.

Kui lapse toetamiseks on vaja teenuseid või spetsialisti abi, mida lasteaial ei ole võimalik pakkuda, nõustatakse lapsevanemat sobivate võimaluste leidmisel ning vajadusel soovitatakse pöörduda koolivälise nõustamismeeskonna või teiste lapse arengut toetavate spetsialistide ja teenuseosutajate poole.

Kui lasteaias rakendatud üldine tugi ei anna lapse arenguks soovitud tulemusi, tehakse lapsevanemaga koostööd lapse täiendava toe vajaduse väljaselgitamiseks ning vajadusel soovitatakse pöörduda koolivälise nõustamismeeskonna poole tõhustatud toe või eritoe rakendamise vajaduse hindamiseks.

Lapse andekuse ilmnemisel luuakse talle lasteaia võimaluste piires võimalusi oma võimete ja huvide süvendatud arendamiseks, pakkudes talle sobivaid lisaülesandeid, väljakutseid ja arenguvõimalusi.

Erineva keele- ja kultuuritaustaga lapse arengut toetatakse koostöös perega, arvestades lapse keelelist ja kultuurilist tausta ning toetades tema eesti keele oskuse ja Eesti kultuuriruumi tundmise kujunemist.

Lapse arengu toetamisel tehakse tihedat koostööd lapsevanemaga. Lapsele seatud eesmärke, rakendatud toetavaid tegevusi ja nende tulemuslikkust jälgitakse ning hinnatakse järjepidevalt. Iga lapse arengus toimunud edusammu märgatakse ja väärtustatakse.

6.4 Individuaalse arenduskava koostamise põhimõtted ja korraldus

Individuaalne arenduskava (IAK) koostatakse lapsele vajaduse korral, kui laps vajab järjepidevat ja eesmärgistatud tuge ning tema arengu toetamiseks on vaja tavapäraseid rühmasiseseid tegevusi täiendada individuaalsete eesmärkide, kohanduste või toetusviisidega. IAK koostamise aluseks on lapse tugevused, individuaalne arengutase ja toetamise vajadused.

IAK koostatakse koostöös lapsevanema, rühmaõpetajate ning teiste lapse arengut toetavate õpetajate ja tugispetsialistidega. Vajadusel arvestatakse koolivälise nõustamismeeskonna ja teiste väljaspool lasteaeda lapsega tegelevate spetsialistide hinnangute ja soovitustega. Laps kaasatakse oma arengu eesmärkide seadmisse ja hindamisse vastavalt tema vanusele ja arengutasemele.

IAK koostamisel ja rakendamisel lähtutakse järgmistest etappidest:

1. **Lapse arengutaseme ja toetamise vajaduse analüüsimine.** Analüüsitakse lapse senist arengut, tugevusi, igapäevast toimetulekut ja toetamise vajadusi, tuginedes õpetajate tähelepanekutele, lapse arenguanalüüsile, lapsevanemalt saadud teabele ning vajadusel spetsialistide hinnangutele ja soovitustele.
2. **Arengueesmärkide ja toetavate tegevuste kavandamine.** Koostöös lapsevanemaga seatakse lapsele konkreetsed ja saavutatavad arengueesmärgid ning lepitakse kokku nende

saavutamist toetavad tegevused, õpetamis- ja kasvatusmeetodid, vajalikud kohandused ja toetusviisid. IAK koostatakse kindlaks perioodiks.

3. **IAK rakendamine ja lapse arengu jälgimine.** Õpetajad rakendavad kokkulepitud tegevusi ja kohandusi lapse igapäevases õppe- ja kasvatustegevuses ning jälgivad järjepidevalt lapse arengut ja seatud eesmärkide poole liikumist. Olulised tähelepanekud ja muutused dokumenteeritakse ning vajadusel kohandatakse toetavaid tegevusi juba IAK rakendamise käigus.
4. **Tulemuste hindamine ja IAK täiendamine.** IAK rakendumist ja seatud arengueesmärkide saavutamist hinnatakse regulaarselt. Vähemalt üks kord õppeaastas tehakse koostöös lapsevanema ning lapse arengut toetavate õpetajate ja võimalusel tugispetsialistidega kokkuvõte IAK rakendumisest, arengukeskkonna sobivusest, arengueesmärkide saavutamisest ja lapse edasistest vajadustest. Hindamise põhjal IAK lõpetatakse, jätkatakse selle rakendamist või seatakse uued eesmärgid ning muudetakse või täiendatakse lapse toetamise viise.

IAK rakendamisel tehakse lapsevanemaga järjepidevat koostööd. Lapse arengust ja seatud eesmärkide saavutamisest antakse lapsevanemale tagasisidet ning kodu ja lasteaia tegevused püütakse võimalusel omavahel kooskõlastada.

IAK rakendamisel toetatakse lapse osalemist rühma igapäevastes tegevustes koos teiste lastega vastavalt tema võimetele ja vajadustele. Lapse arengut toetatakse talle sobivas tempos ning märgatakse ja väärtustatakse iga edusammu.

IAK ja selle rakendamisega seotud teave dokumenteeritakse ja säilitatakse vastavalt lasteaias kehtivale dokumenteerimise ja andmekaitse korrale.

6.5 Koolivalmiduse hindamine ja koolivalmiduskaart

Koolivalmiduse kujunemist jälgitakse ja toetatakse kogu lasteaias käimise aja jooksul. Koolivalmiduse hindamisel lähtutakse lapse üldoskuste ning õppe- ja kasvatustegevuse valdkondade arengutulemustest, lapse igapäevase arengu jälgimisest, arenguanalüüsist ja

arenguvestluste tulemustest. Koolieelikute koolivalmiduse põhjalikumaks hindamiseks viiakse läbi koolivalmiduse intervjuu ning kontrollitud joonistamise vaatlus.

Kaarli Kooli lasteaia õppekava läbinud lapsele koostatakse koolivalmiduskaart, milles antakse ülevaade lapse arengust, tugevustest ja edasist toetust vajavatest valdkondadest. Koolivalmiduskaardi koostavad lapsega tegelenud õpetajad, vajadusel arvestades lapse arengut toetavate spetsialistide tähelepanekuid ja soovitusi. Koolivalmiduskaarti tutvustatakse lapsevanemale ning selle andmed kantakse Eesti Hariduse Infosüsteemi vastavalt kehtivale korrale.

7. ÕPPEKAVA VASTUVÕTMISE, ARENDAMISE JA MUUDATUSTE TEGEMISE KORD

Kaarli Kooli lasteaia õppekava on ajas muutuv ja arenev dokument, mis on aluseks lasteaia õppe- ja kasvatustegevuse korraldamisele. Õppekava koostamisel ja arendamisel osaleb kogu pedagoogiline personal.

Õppekava arendamisel lähtutakse õppe- ja kasvatustegevuse analüüsist, sisehindamise tulemustest, õpetajate ja lapsevanemate tagasisidest, laste arengust ja vajadustest, Kaarli Kooli lasteaia arengusuundadest ning õigusaktides ja alushariduse riiklikus õppekavas tehtud muudatustest. Õppekava arendamisel säilitatakse ja arendatakse Kaarli Kooli lasteaia eripära, väärtusi ja pedagoogilisi põhimõtteid. Õppekava arendamine toimub süstemaatiliselt ja vajaduspõhiselt, põhjalikum õppekava analüüs tehakse kord aastas õppeaasta lõpus.

Õppekava ja selle muudatused arutatakse läbi pedagoogilises nõukogus. Pedagoogiline nõukogu ja kooli nõukogu poolt heakskiidetud õppekava esitab kooli direktor pidajale kinnitamiseks.

LISA 1 Õppe- ja kasvatustegevuse valdkondade eeldatavad arengutulemused vanuseti

Valdkondade eeldatavad arengutulemused vanuseti on esitatud Haridus- ja Teadusministeeriumi alushariduse riikliku õppekava rakendamist toetavate juhendmaterjalide alusel. Arengutulemused on õpetajale orientiiriks lapse arengu jälgimisel ja toetamisel ning õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel. Nende käsitlemisel arvestatakse lapse individuaalset arengutempot, võimeid ja vajadusi.

1.1 Mina ja keskkond

Mina ja keskkond valdkonna eeldatavad arengutulemused vanuseti

Alavaldkond	3-4	4-5	5-6	6-7
Mina	Ütleb küsimise korral oma ees- ja perekonnanime, vanuse ja soo (poiss, tüdruk) ning nimetab täiskasvanu abiga oma lemmiktegevuse.	Kirjeldab enda välimust ja ennast lihtsate omaduste kaudu (nt kiire, rõõmus, meeldib joonistada).	Kirjeldab oma iseloomu ja huve detailsemalt, oskab võrrelda end sõpradega.	Oskab tutvustada ja kirjeldada iseennast, enda omadusi ning huvisid.
Kehaosad ja privaatsus	Osutab küsimise korral peale, kätele, jalgadele, silmadele, suule, ninale ja kõrvadele ning nimetab nende kehaosade peamist otstarvet (nt kõrvadega kuulatakse).	Tunneb oma kehaosi, teab nende lihtsamaid ülesandeid ning mõistab, et mõned kehaosad on privaatsed ja kuuluvad ainult talle.	Kirjeldab kehaosi (sh erinevaid organeid) ja nende ülesandeid, kirjeldab poiste ja tüdrukute erinevusi, teab, millised kehaosad on privaatsed, ning oskab seista oma isiklike piiride eest.	Oskab nimetada kehaosade nimetusi, teab nende vajalikkust ja mille poolest erinevad privaatsed kehaosad teistest.
Kodu, pere, peretraditsioonid	Räägib, kellega ta koos elab ja oskab kirjeldada pereliikmeid.	Kirjeldab, mida talle meeldib oma perega teha, toob näiteid	Kirjeldab oma pere kombeid, erinevaid ruume kodus ja nende otstarvet.	Oskab kirjeldada oma kodu,

		kodust (nt kortermaja, eramaja) ja kommetest.		perekonda ja peretraditsioone.
Ametid	Nimetab igapäevaelust tuttavamaid ameteid (nt õpetaja, arst).	Nimetab mõningaid ameteid ja oskab kirjeldada, mida nad teevad.	Nimetab ja kirjeldab erinevaid ameteid ja räägib, kelleks tahab suurena saada.	Oskab nimetada ja kirjeldada erinevaid ameteid.
Eesti sümbolid ja kultuuritraditsioonid	Teab, et elab Eestis, kus räägitakse eesti keelt, tunneb ära Eesti lipu, rahvuslinnu ja -lille ning nimetab küsimise korral pühadega seotud tegevusi.	Nimetab Eesti riigi sümboleid (lipp, hümn, vapp, lind, lill, kivi) ja nimetab mõnda rahvuspüha/-tava (nt mardipäev, laulu- või tantsupidu).	Teab Eesti Vabariigi presidendi nime ja nimetab mõningaid tuntud Eesti kultuuritegelasi ning kirjeldab tuntumaid rahvakombeid.	Oskab nimetada Eesti riiklikke sümboleid, rahva- ja kultuuritraditsioone ning olulisemaid kultuuritegelasi.
Erinevuste mõistmine	Märkab, et teised lapsed võivad käituda või välja näha erinevalt.	Toob võrdluses välja inimeste erinevusi (keel, toit, riietus) ja vajadusi.	Oskab selgitada inimeste erinevusi (nt kuidas inimesed erinevad keele, toidu või riietuse poolest) ja märgata vajadusi ning kultuuritraditsioone.	Saab aru, et inimesed on erinevad ning neil on erinevad vajadused ja kultuuritraditsioonid.
Turvalisus, abi kutsumine	Nimetab esemeid, mis võivad olla ohtlikud (nt nuga, käärid) ja räägib täiskasvanule, kui kardab või on saanud haiget.	Nimetab ohtlikke esemeid ja tegevusi (nt terariistad, mängimine ohtlikes kohtades) ja teab, et abi saamiseks tuleb pöördudausaldusväärse täiskasvanu poole (nt politseinik, õpetaja), nimetab hädaabinumbrit 112.	Teab, kuidas turvaliselt käituda (nt ohtude ennetamine ja märkamine) ja kirjeldab, millal tuleb helistada hädaabinumbril ning millist infot helistades edastada.	Oskab ebameeldivates või ebaturvalistes olukordades turvaliselt käituda ning vajadusel abi kutsuda.

Tervis ja keskkond	Teab, et värske õhk, liikumine ja tervislik toit on kasulikud ja oskab neid oma enesetundega seostada.	Nimetab tervist toetavaid tegevusi keskkonnas (nt värskes õhus viibimine, puhtas vees ujumine).	Teab, milline keskkond,tegevus või käitumine aitab tervist hoida ja milline kahjustab.	Oskab kirjeldada, kuidas ümbritsev keskkond ja inimeste käitumine võib mõjutada tervist ning teab, kuidas oma tervist hoida.
Hammaste tervis	Teab, et hambaid peab pesema ja nimetab hammaste hooldamise vahendeid.	Nimetab hammaste jaoks kasulikke ja kahjulikke toiduaineid ning oskab selgitada, miks ja kuidas tuleb hambaid pesta.	Nimetab hammaste tervise jaoks vajalikke tegevusi (hammaste pesemine, tervislik toitumine, hambaarsti juures käimine).	Oskab selgitada, mida on vaja teha selleks, et hoida hammaste tervist.
Isiklik hügieen	Teeb hügieenitoiminguid (nt käte pesu, nuuskamine) täiskasvanu suunamisel ja vajadusel abiga.	Teab vajalikke hügieenitoiminguid ning teeb neid iseseisvalt täiskasvanu meeldetuletusel.	Selgitab hügieenitoimingute vajalikkust ja järgib igapäevaseid hügieeniharjumusi iseseisvalt.	Oskab selgitada, miks on oluline järgida igapäevaelus isikliku hügieeni põhimõtteid.
Inimese mõju keskkonnale: loodushoid, säästev areng	Hoiab täiskasvanu juhendamisel lihtsate tegevuste kaudu keskkonda (nt sorteerib prügi).	Teab, miks on vaja loodust hoida ja osaleb keskkonnasäästlikes tegevustes.	Selgitab, millised tema teod võivad mõjutada keskkonda ja miks on oluline loodust hoida ning mis juhtub, kui seda mitte teha.	Märkab ja kirjeldab enda ja teiste tegevuse mõju keskkonnale ning käitub keskkonda säästvalt.
Kodukoha eripära ja loodus	Kirjeldab täiskasvanu suunamisel oma kodukoha loodust ja tunneb jalutuskäigul ära tuttavaid kohti.	Nimetab konkreetseid looduselemente oma kodukohas (nt meie kodu lähedal on järv, seal on suured puud).	Tunneb ja nimetab kodukoha loodusobjekte (nt Emajõgi, Munamägi), loomi, taimi ja mõisteid (nt linn, küla, mets, park, meri).	Tunneb oma kodukoha eripära ja oskab kirjeldada kodukoha loodust.
Looduse sõltuvus ajatsüklitest	Nimetab täiskasvanu juhendamisel ööpäeva osasid (hommik, lõuna,	Eristab ja nimetab ööpäeva osasid ja aastaaegu, seostab neid	Kirjeldab loodust ja inimeste tegevusi erinevates ajatsüklites: ööpäev, aastaring.	Oskab kirjeldada loodust ja inimeste

	õhtu, öö) ja kirjeldab nendega seotud tegevusi ning tutvub erinevate aastaaegadega.	mõne tüüpilise loodusnähtuse ja tegevusega (nt sügisel lehed langevad ja me riisume lehti).		tegevusi erinevates ajatsüklites.
Loodusnähtused	Nimetab erinevaid ilmastikunähtusi (nt sajab vihma, tuul puhub) ja mõningaid aastaajale omaseid tunnuseid täiskasvanu suunamisel.	Kirjeldab täiskasvanu toel aastaaegu seoses ilmastiku- ja loodusnähtustega.	Kirjeldab erinevaid ilmastikunähtusi ning oskab neid seostada aastaaegadega.	Oskab kirjeldada loodusnähtusi ja selgitada ilmastikunähtuste sõltuvust aastaaegadest.
Ohud seoses keskkonnaga	Arutleb täiskasvanu juhendamisel ohtlike olukordade üle looduskeskkonnas (nt ohud metsas, veekogudel).	Nimetab tegevusi, mis võivad olla ohtlikud nii loodus- kui tehiskeskkonnas (nt ujumine täiskasvanu järelevalveta, rattasõit kiivrita).	Oskab nimetada, mida tuleb teha ohutuse tagamiseks erinevates keskkondades.	Oskab kirjeldada võimalikke ohte seoses keskkonnaga, erinevate tegevustega ja olukordadega.
Liiklus	Nimetab liiklusvahendeid ja tunneb ära tuttavaid liiklusmärke (nt valgusfoor, ülekäigurada) ning selgitab täiskasvanu abiga nende tähendust.	Arutleb ohtude ja ohtlike olukordade üle tänaval ning teab mõningaid liiklusreegleid (nt sõiduteed ületades tuleb peatuda, vaadata, veenduda).	Selgitab käitumisreegleid tänaval ja teab, et liikluses tuleb olla tähelepanelik ja ettevaatlik ning käitub ohutult erinevates liiklusolukordades.	Oskab liikluses ohutult käituda.
Tervislik toitumine	Arutleb täiskasvanu abiga, miks juur- ja puuviljad on kasulikud.	Nimetab, mis on tervisele kasulikud ja kahjulikud söögid ja joogid (sh vee tähtsus).	Teab ja oskab selgitada, milliseid toiduaineid on vaja iga päev süüa rohkem ja milliseid vähem, et olla terve.	Oskab kirjeldada, mida tähendab tervislik ja mitmekesine toitumine.

Tervise väärtustamine	Arutleb täiskasvanu abiga, miks on uni ja liikumine vajalik.	Nimetab tervist hoidvaid tegevusi (tervislik toitumine, kehaline aktiivsus, uni, puhkus).	Teab ja selgitab, miks uni, puhkus ja liikumine mõjutavad tervist.	Oskab selgitada, miks piisav puhkamine, uni ja kehaline aktiivsus on olulised tervise hoidmisel.
Kiusamisvaba käitumine	Arutleb täiskasvanu juhendamisel, miks löömine, narrimine või halvasti ütlemine ei ole lubatud.	Mõistab täiskasvanu toel, et teiste inimeste suhtes tuleb olla salliv ja tunneb ära kiusamiskäitumise.	Teab, et vägivald ja kiusamine on vale, ning oskab ennetada, märgata ja vajadusel abistada.	Oskab kirjeldada, miks vägivald ja kiusamine ei ole lubatud käitumine.
Raha	Arutleb täiskasvanu juhendamisel, mis on raha ja milleks seda kasutatakse.	Teab, et täiskasvanud käivad tööl raha teenimiseks ja arutleb, et raha eest saab osta vajalikke asju (nt toit, riided) ning õpib mängudes raha kasutamist.	Selgitab raha kasutamise otstarvet – et see on mõeldud asjade ostmiseks, teenuste eest tasumiseks ja mõistab raha väärtust (nt seda peab koguma või säästma).	Oskab selgitada raha otstarvet.
Digiturvalisus	Nimetab täiskasvanu juhendamisel kodus ja lasteaias kasutatavaid digiseadmeid (nt arvuti, telefon) ja teab mõningaid ohtusid nende kasutamisel.	Arutleb täiskasvanu suunamisel digikäitumise reeglite üle (nt piiratud aeg ekraani vaatamiseks, võõrastele ei ütle oma nime).	Teab, kuidas digitehnoloogiat eesmärgipäraselt kasutada (nt õppimiseks, joonistamiseks), nimetab mõningaid ohte digikeskkonnas (nt isikliku info jagamine, tundmatute linkide avamine).	Teab digitehnoloogia ja interneti turvalise ja eesmärgipärase kasutamise põhimõtteid ning oskab nimetada ohtusid digikeskkonnas.
Digivahendite kasutamine	Kasutab koos täiskasvanuga lihtsamaid robootikaseadmeid ning oskab neid hoida.	Kasutab täiskasvanu juhendamisel digivahendeid, täidab lihtsaid ülesandeid (nt	Oskab digivahendeid, sh robootikaseadmeid, kasutada konkreetse eesmärgiga, iseseisvalt, paaris või	Oskab digivahendeid eesmärgipäraselt, heaperemehelikult ja loovalt kasutada

		foto tegemine, äpi avamine) ja suudab programmeerida lihtsamaid robootikaseadmeid.	väikerühmas järgides kokkulepitud reegleid.	ning juhib lihtsamaid robootikaseadmeid.

Allikas: Alushariduse RÕK juhendmaterjalid, Haridus- ja Teadusministeerium, 2026.

1.2 Keel ja kõne

Keele ja kõne valdkonna eeldatavad arengutulemused vanuseti

Alavaldkond	3-4	4-5	5-6	6-7
Kirjalik kõne	Tunneb täiskasvanu rõhutatud hääldamise järgi kuulmise teel ära hääliku häälikute reas, nimetab üksikuid tähti ja tunneb kirjapildis ära oma nime.	Tunneb kuulates iseseisvalt ära hääliku häälikute reas ja sõnades (v.a häälikuühendites), häälib täiskasvanu abiga lihtsamaid sõnu ning tunneb ära ja nimetab tuttavamaid tähti.	Määrab hääliku asukoha (alguses, keskel, lõpus) häälikuühendita sõnas, teab enamikku tähti ning loeb üksikuid sõnu kindlas situatsioonis (nt poe- ja tänavanimed, sildid).	Tunneb tähti, suudab lugeda kokku 1–2-silbilisi sõnu.
	Matkib lugemist ja kirjutamist erinevatel viisidel või vahenditega.	Kirjutab üksikuid talle tuttavamaid tähti ja oma nime.	Oskab kirjutada enamikke joonistähti ja täiskasvanu juhendamisel üksikuid tuttavaid sõnu.	Oskab kirjutada 1–2-silbilisi lihtsamaid sõnu õigesti järjestatud ühekordsete joonistähtedega.
Hääldamine	Hääldab õigesti enamikku emakeele häälikuid (v.a r-häälik) ja lihtsamatest häälikutest koosnevaid konsonantühendeid (-nt, -lt, -mp jne).	Hääldab õigesti kõiki emakeele häälikuid ja 3–4-silbilisi tuttava tähendusega sõnu.	Kordab järele ja hääldab õigesti kõiki emakeele häälikuid ja tuttava tähendusega sõnu.	Oskab oma kõnes ning etteöeldud sõnade kordamisel hääldada õigesti kõiki emakeele häälikuid.
Sõnavara	Kasutab igapäevases suhtluses tuttavaid sõnu, sh liitsõnu ja moodustab kahe- kuni kolmesõnalisi lauseid.	Laiendab oma sõnavara (vastandsõnad, omadussõnad jne) ja kasutab seda lihtsates	Kasutab keerukamaid lauseid, moodustab vajaduse korral sõnu uudsete objektide, nähtuste või tegevuste	Valdab suhtlemiseks piisavat sõnavara ja suudab vajadusel ise sõnu moodustada.

		lausetes igapäevases suhtluses.	tähistamiseks (nt nuga õuna koorimiseks – õunanuga).	
Suhtlemine	Algatab ise aktiivselt suhtlust ning suhtleb meelsasti eakaaslastega koostegevuses.	Algatab ja jätkab täiskasvanuga dialoogi ka väljaspool situatsiooni, vahetab vesteldes muljeid oma kogemuste põhjal ning esitab küsimusi (nt Miks ta nii tegi? Kuidas teha?).	Püsib enda või teiste algatatud teemas, vajaduse korral kohaneb teemamuutustega.	Tuleb toime nii eakaaslaste kui ka täiskasvanutega suhtlemisel, arvestab kaassuhtleja ja suhtlemise paigaga.
	Jutustab täiskasvanu abiga pildiseeria järgi, öeldes iga pildi kohta ühe lausungi.	Jutustab täiskasvanu vähese abiga nähtust, tehtust ja möödunud sündmustest 3–5 lausungiga (nt mida ta tegi kodus pühapäeval).	Jutustab pildi või kogemuse põhjal seotud lausungitega, kasutades sidesõnu.	Oskab jutustada pildi, kuuldud teksti või oma kogemuse põhjal, anda edasi põhisisu ja olulised detailid ning vahendada seejuures oma tundeid.
	Reageerib täiskasvanu lihtsamatele juhistele.	Saab täiskasvanu abiga aru kuuldust ning oskab sellele sobivalt reageerida.	Saab aru kuuldu peamisest sisust, oskab sellele reageerida ja sobivalt vastata.	Saab aru kuuldu sisust ja suudab sellele sobivalt reageerida.
	Püüab oma mõtteid ja soove väljendada täiskasvanu suunavate küsimuste abil.	Suudab oma mõtteid väljendada lihtsate lausetega tuttavates olukordades.	Räägib oma kogemustest ja tähelepanekutest, väljendades oma mõtteid arusaadavalt.	Oskab oma mõtteid suulises kõnes edasi anda.
	Kasutab kõnes eri tüüpi lihtlauseid (sh koondlauseid).	Kasutab kõnes lihtsamaid põimlauseid.	Kasutab kõnes põimlauseid ja lihtsamaid liitlauseid.	Kasutab kõnes aktiivselt liitlauseid.

	Loeb täiskasvanu abiga lihtsamaid liisusalme.	Loeb peast liisusalme/luuletusi.	Teab peast mõnda eestikeelset laulu või luuletust.	Teab peast eestikeelseid luuletusi ja laule.

Eesti keelt teise keelena kõneleva lapse eeldatavad arengutulemused vanuseti

3-4	4-5	5-6	6-7
Saab aru tuttavatest eestikeelsetest sõnadest.	Saab aru lihtsamatest õpitud sõnadest ja väljenditest, mõistab nende tähendust.	Saab aru õpitud sõnadest ja väljenditest, mõistab nende tähendust ning kasutab neid igapäevasuhtluses eakaaslaste ja täiskasvanutega.	Mõistab tuttaval teemal ja igapäevasuhtluses kasutatavat eestikeelset kõnet.
Kordab järele lihtsamaid igapäevaelus kasutatavaid sõnu ja lausungeid (nt mängin palli, panen riidesse).	Kordab järele õpitud sõnu ja lausungeid ning kasutab neid tuttavate esemete, tegevuste ja omaduste nimetamiseks.	Saab aru õppe- ja kasvatustegevuse käigus omandatud sõnade tähendusest ja väljendab end lihtsamate keeleliste konstruktsioonide abil.	Tunneb ära ja mõistab õppe- ja kasvatustegevuse käigus omandatud sõnu ja keelelisi konstruktsioone ning kasutab neid oma kõnes.
Õpib täiskasvanu suunamisel, vajadusel viibete, žestide abil aru saama lihtsatest korraldustest, mis on igapäevategevustega seotud (nt hakkame sööma, läheme õue).	Saab aru täiskasvanu toel (viiped, žestid) ja reageerib lihtsatele korraldustele.	Mõistab eesti keelse korralduse sisu ja reageerib sellele vastavalt. Vajadusel toetatakse lapse mõistmist žesti või viipega.	Saab aru õpitud sõnavara piires korraldusest, mis on vajadusel žesti või viipega toetatud ja toimib vastavalt.
Õpib aru saama igapäevategevustega seotud küsimustest täiskasvanu toel.	Saab aru igapäevategevusega seotud küsimustest ning püüab täiskasvanu toel omandatud sõnavara piires neile vastata.	Saab aru lihtsast küsimustest ning proovib neile iseseisvalt vastata, kasutades lihtsamaid grammatilisi konstruktsioone.	Saab aru lihtsast küsimusest ning vastab õpitud sõnavara ja grammatiliste konstruktsioonide piires.
Saab aru üksikutest viisakusväljenditest (tere, palun, aitäh).	Kasutab täiskasvanu suunamisel üksikuid viisakusväljendeid.	Kasutab õpitud viisakusväljendeid, vajadusel täiskasvanu meeldetuletamisel.	Kasutab kõnes sobivaid viisakusväljendeid.

Proovib hääldada täiskasvanu abiga üksikuid lihtsamaid sõnu.	Hääldab täiskasvanu abiga lihtsamaid sõnu.	Kordab täiskasvanu juhendamisel võrdleva hääldamise abil ja vajadusel žesti või viipega toetatud lihtsamaid, erineva häälikupikkusega sõnu.	Suudab korrata võrdleva hääldamise abil ja vajadusel žesti või viipega toetatud erineva häälikupikkusega sõnu.
Tunneb täiskasvanu rõhutatud hääldamise järgi kuulmise teel ära hääliku häälikute reas ja tutvub eesti tähtedega (nt klotsidel, õppemängudes, „rääkivatel seintel").	Tunneb kuulates iseseisvalt ära hääliku häälikute reas ja sõnades (v.a häälikuühendites), häälib täiskasvanu abiga lihtsamaid sõnu ning tunneb ära üksikuid tähti ja kirjapildis oma nime.	Määrab hääliku asukoha (alguses, keskel, lõpus) häälikuühendita sõnas, teab enamikku tähti ja loeb üksikuid sõnu.	Tunneb eesti keele tähestikku, suudab kokku lugeda 1–2-silbilisi sõnu.
Matkib üksikute eestikeelsete tähtede kirjutamist erinevatel viisidel või vahenditega.	Kirjutab täiskasvanu toel üksikuid talle tuttavaid eestikeelseid tähti.	Kirjutab enamikku joonistähti ja täiskasvanu juhendamisel üksikuid tuttavaid sõnu, sh oma nime.	Oskab kirjutada vähemalt 1–2-silbilisi lihtsamaid sõnu õigesti järjestatud ühekordsete joonistähtedega.
Õpib täiskasvanu suunamisel üksikuid lihtsamaid eestikeelseid laule ja liisusalme koos liigutustega.	Kordab täiskasvanule järgi lihtsamaid eestikeelseid laule või luuletusi.	Teab peast mõnda tuttavamat eestikeelset laulu või luuletust.	Teab peast eestikeelseid luuletusi ja laule.

Allikas: Alushariduse RÕK juhendmaterjalid, Haridus- ja Teadusministeerium, 2026.

1.3 Matemaatika

Matemaatika valdkonna eeldatavad arengutulemused vanuseti

Alavaldkond	3-4	4-5	5-6	6-7

Hulga mõiste ja võrdlemine	Otsustab, kas ese kuulub või ei kuulu moodustatud hulka.	Rühmitab esemeid kahe erineva tunnuse järgi (nt värv ja kuju).	Rühmitab ja nimetab hulga erinevaid ja ühiseid tunnuseid.	Oskab määrata esemete hulga ühiseid tunnuseid ja jaotada esemeid hulkadesse, arvestades samaaegselt kahte tunnust.
	Moodustab sarnaste tunnuste alusel paarid ja võrdleb neid.	Võrdleb esemete hulki ning otsustab, mida on rohkem, vähem või võrdselt.	Võrdleb hulki kasutades mõisteid ja tutvub märkidega rohkem kui (>), vähem kui (<) ja võrdselt (=).	Oskab võrrelda hulki, kasutades mõisteid *rohkem, vähem, võrdselt.*
Loendamine, numbrite tundmine ja arvutamine	Loendab 5 piires ja tunneb arvude rida 5ni.	Tutvub arvude ja numbrimärkidega 10ni ja kirjutab neid näidise järgi.	Loendab 12 piires, teab arvude rida 12ni, tunneb ja kirjutab numbrimärke ning nimetab antud arvule eelnevat/järgnevat arvu.	Oskab 12 piires loendamise teel kindlaks teha esemete arvu, teab arvude 1–12 järjestust, tunneb numbrimärke ning oskab neid kirjutada.
	Mängib koos täiskasvanuga mänge, mis toetavad liitmisest ja lahutamisest aru saamist läbi praktilise kogemuse (nt klotsidest torni ehitamine, poemäng).	Saab aru, et pärast juurde lisamist on esemeid rohkem ja pärast äravõtmist vähem.	Paneb kokku kahe hulga esemed ja liidab ning võtab ühest hulgast esemeid ära ja lahutab.	Oskab liita ja lahutada viie piires ning tunneb märke + , –, =.
	Kuulab täiskasvanu matemaatilist jutukest, mis on illustreeritud näitlike vahenditega ja püüab sellest aru saada.	Koostab koos täiskasvanuga lihtsa matemaatilise jutu kahest hulgast.	Koostab lühikese matemaatilise jutukese kahe hulga kohta (nt „Mul oli 3 õuna, andsin 1 ära“).	Oskab koostada kahe esemete hulga järgi matemaatilisi jutukesi.

Suurused ja mõõtmine, ühikud	Võrdleb kahte eset suuruse (suurem – väiksem), pikkuse (pikem – lühem), laiuse (laiem – kitsam) järgi ning kasutab lihtsamaid mõisteid.	Võrdleb ja järjestab 3 eset suuruse, pikkuse, laiuse ja kõrguse järgi ning kasutab vastavaid mõisteid.	Järjestab kuni 5 eset suurustunnuse järgi, leiab vaadeldavast objektist silma järgi suurema - väiksema - sama suure ning kontrollib objekte kõrvutades.	Oskab järjestada kuni viite eset suuruse järgi (pikkus, laius, kõrgus jm).
	Tunneb igapäevaelus ära münte ja rahatähti ning kasutab neid mängudes.	Teab, et rahaga saab asju osta ja mõisteid „sent" ja „euro" ning kasutab võrdlemisel mõisteid „kergem" ja „raskem".	Seob rahasumma kogustega, oskab lihtsamat summat kokku arvutada (nt poemäng) ning tutvub mõõtühikutega (meeter, liiter, kilogramm) ja nende kasutamisvõimalustega.	Teab enamkasutatavaid raha- ning mõõtühikuid (euro, sent, meeter, liiter, kilogramm) ja seda, kuidas ning kus neid ühikuid kasutatakse.
	Tunneb mängus mõõtmise teel ära erineva pikkusega esemed (nt pikk, lühike).	Mõõdab täiskasvanu toel esemete pikkust nööri või muu vahendiga.	Mõõdab esemete pikkust kokkulepitud mõõtühikuga (nt pulk, samm) ja võrdleb tulemusi.	Oskab mõõta esemete pikkust kokkulepitud mõõtühikuga (samm, pulk, nöör vms).
Geomeetrilised kujundid ja mustrid	Eristab ringi, kolmnurka ja nelinurka ning leiab kujunditega sarnaseid esemeid lähiümbrusest.	Nimetab ja leiab tasapinnalisi kujundeid (ring, kolmnurk, nelinurk), kirjeldab erinevate nelinurkade (ruudu ja ristküliku) sarnasusi ja erinevusi.	Tutvub ruumiliste kujunditega kera ja kuup ja märkab sarnasusi ja erinevusi tasapinnaliste kujunditega (ring, nelinurk).	Tunneb ära ringi, kolmnurga, nelinurga, kera ja kuubi ning oskab neid kirjeldada.
	Jätkab õpetaja antud mustrit (nt punane-sinine-punane nupp).	Loob ja jätkab mustreid erinevate vahenditega (nt looduslikud materjalid, värvilised esemed).	Loob ja jätkab mustreid, rütme ning märkab neid ümbritsevas keskkonnas (nt põrandaplaadid on kollane-roheline-kollane-	Märkab ümbritsevas keskkonnas mustreid, rütme ja kordusi, oskab neid loogiliselt jätkata ja luua.

			roheline, jalajäljed lumel).	
Orienteerumine ajas	Kasutab täiskasvanu toel mõisteid: *täna, homme, eile.*	Kasutab tuttavates olukordades mõisteid: *täna, eile, homme, praegu, enne.*	Teab, kasutab ja eristab mõisteid: *eile, täna, homme, enne, praegu, varem – hiljem, noorem – vanem.*	Oskab kasutada õigesti mõisteid *eile, täna, homme, enne, praegu, varem – hiljem, noorem –vanem.*
	Kordab täiskasvanu järgi nädalapäevade nimetusi ja leiab aastaaegadele iseloomulikke tunnuseid (nt piltidel, vestluses vm).	Nimetab täiskasvanu toel ja kirjeldab erinevaid aastaaegu, nädalapäevi õiges järjestuses ning tutvub kuude nimetustega.	Teab aastaaegade ja nädalapäevade järjestust ning seostab kuid aastaaegadega.	Oskab nimetada nädalapäevi, kuid, aastaaegu õiges järjestuses.
	Kirjeldab aastaaega, millal on tema sünnipäev (nt siis, kui lumi on maas; siis, kui puude lehed lähevad kollaseks).	Teab, millisel aastaajal on tema sünnipäev ja täiskasvanu toel nimetab oma sünnikuud.	Nimetab oma sünnipäeva ja kuud, kasutades vajadusel abivahendeid (nt sünnipäevapuu, kalender).	Oskab nimetada oma sünnikuud ja -päeva.
	Märkab täiskasvanu toel kella liikumist, seostab teatud tegevusi kindla kellaajaga.	Mõistab täiskasvanu toel, et kella suur seier (üleval) näitab täistundi ja tuvastab täistunni kellaaja analoogkellal.	Tuvastab kellal täistundi (analoog- ja digitaalkellal) ja nimetab seda õigesti.	Oskab määrata kellaaega täistundides.
Orienteerumine ruumis, õuealal ja paberil	Kasutab täiskasvanu toel lihtsaid ruumilisi mõisteid: peal, all, ees, taga igapäevastes	Määrab enda asukohta teiste laste ja asjade suhtes (nt seisan sõbra taga, olen laua ees), ning täiskasvanu toel vasakut ja paremat poolt.	Määrab eseme (nt robootika vahendi) asukohta teise eseme suhtes ruumis, õuealal	Orienteerub ruumis, õuealal ja paberil ning oskab määrata eseme asukohta teise eseme

	mängudes ja tegevustes.		(nt GPS kunst) ja paberil kasutades mõisteid all, peal, kohal, keskel, äärel, vasakul, paremal.	suhtes- all, peal, kohal, keskel, äärel, vasakul, paremal.

Allikas: Alushariduse RÕK juhendmaterjalid, Haridus- ja Teadusministeerium, 2026.

1.4 Muusika

Muusika valdkonna eeldatavad arengutulemused vanuseti

Alavaldkond	3-4	4-5	5-6	6-7
Laulmine ja muusika kuulamine	Huvitub laululistest tegevustest (plaksutab,teeb kaasa kokkulepitud liigutusi), laulab täiskasvanuga kaasa üksikuid fraase ja laululõike.	Laulab peast lihtsamaid õpitud laule rühmaga samas tempos.	Laulab teistega koos ja samas tempos õpitud eakohaseid laule, kasutades loomulikku häält.	Oskab laulda eakohaseid laule kaaslastega ja üksi.
	Tunneb rõõmu kuulatavast laulust või muusikapalast ja reageerib muusikale emotsionaalselt (nt plaksutab, kõigutab keha).	Väljendab emotsionaalselt kuulatud muusikas tajutud eristuvaid meeleolusid liigutuste ja liikumisega, tunneb kuulmise järgi ära õpitud laulu.	Teab muusikalisi põhimõisteid: aeglane – kiire, kõrge – madal, vali – vaikne, rõõmus – kurb ja oskab nende kaudu kuulatud muusikat iseloomustada.	Suudab laulu või muusikapala tähelepanelikult kuulata ning kuulatud muusikat iseloomustada.
	Tunneb ära ja imiteerib looma- ja linnuhääli.	Eristab kõla järgi õpitud pille (nt kõlapulgad, tamburiin, marakas).	Eristab muusikat kuulates enamlevinud pille (nt klaver, viiul, flööt).	Eristab õpitud pille tämbri ja kõla järgi.
Pillimäng	Mängib kehapillil (plaksud, patsud) ja lihtsamatel pillidel (nt marakas, rütmimuna, kelluke) täiskasvanuga kaasa, eristades kiiret ja aeglast rütmi.	Mängib rütmipille (nt kõlapulgad, tamburiin, kuljused) muusika kuulamise, liikumise ja laulmise saateks.	Mängib õpitud pillidel rütmisaateid lasteriimidele ja -lauludele õige hoiu ja mänguvõtetega, ansamblimängus osaledes alustab ja lõpetab koos teistega, mängib nendega ühes tempos.	Oskab mängida eakohastel pillidel õpitud lauludele, riimidele ja instrumentaalpaladele lihtsaid kaasmänge üksi ja koos kaaslastega.

Muusikalis-rütmiline liikumine	Liigub koos täiskasvanuga, reageerides muusika eristuvatele vormiosadele (jooks, kõnd, seisak).	Juhindub muusika meeleolust ja rütmist ning püüab liikumisel nendega arvestada.	Arvestab liikumisel muusika meetrumiga, muudab liikumist muusikaosade ja muusikaliste väljendusvahendite vaheldumise põhjal (tempo, dünaamika, register).	Oskab liikuda vastavalt muusika rütmile ja meeleolule.
	Sooritab lihtsaid tantsuliigutusi (keerutus kohapeal, poolkükk, kand- ja varvasastak, rõhksamm, liigutused ülakeha ja kätega) täiskasvanu ettenäitamisel.	Tantsib, kasutades eakohaseid tantsuelemente (liikumised ringis, kolonnis, paarilisega keerutamine), osaleb laulumängudes.	Esitab õpitud tantse, kasutades eakohaseid tantsuelemente (nt hüpaksamm, liikumised paarilisega).	Oskab tantsida eakohaseid tantse üksi ja koos kaaslastega.
	Juhindub oma liikumise valikul muusika iseloomust ja täiskasvanu ettenäitamisest.	Väljendab muusika meeleolu liikumise kaudu.	Imiteerib ja katsetab loovaid liikumisi, kasutades erinevaid vahendeid ja arvestades muusika meeleoluga.	Oskab väljendada ennast loovalt muusikalis-rütmilise liikumise kaudu, kasutades liikumisel erinevaid liigutusi, tantsusamme, vahendeid.

Allikas: Alushariduse RÕK juhendmaterjalid, Haridus- ja Teadusministeerium, 2026.

1.5 Liikumine

Liikumise valdkonna eeldatavad arengutulemused vanuseti

3-4	4-5	5-6	6-7

Suudab keskenduda tuttavale ja huvipakkuvale kehalisele tegevusele täiskasvanu suunamisel.	Suudab keskenduda ja sooritada uudseid kehalisi tegevusi täiskasvanu suunamisel.	Suudab lühiajaliselt pingutada ja keskenduda kehalisele tegevusele ning seda lõpule viia.	Suudab pingutada ja keskenduda sihipärasele kehalisele tegevusele.
Tunneb liikumisel ja mängimisel mõningaid ohutusreegleid, kuid vajab täiskasvanu suunamist ja positiivset eeskuju.	Tunneb ja osaliselt järgib liikumisel ja mängimisel reegleid, kuid vajab veel juhendamist ja tuge.	Liikumistegevuses ja mängimisel järgib ohutus- ja mängureegleid, suudab juba teha arukamaid valikuid mänguks ja liikumiseks.	Peab liikumisel ja mängimisel kinni üldistest ohutus- ja mängureeglitest, valib liikumiseks ja mängudeks sobivad paigad ja vahendid.
Sooritab põhiliikumisi õpitud harjutustes ja mängudes (põhiliikumisoskused alles arenevad ja kujunevad).	Sooritab põhiliikumisi sujuvalt aktiivses tegevuses ja mängudes.	Sooritab põhiliikumisi sihipäraselt aktiivses tegevuses ja mängudes.	Sooritab põhiliikumisi pingevabalt, nii et liigutused on koordineeritud.
Teeb tasakaalu, painduvust ja kiirust arendavaid harjutusi ja tegevusi.	Suudab sooritada tasakaalu, painduvust ja osavust arendavaid harjutusi ja tegevusi.	Suudab täpsemalt juhtida liigutusi ja kombineerida erinevaid liikumiselemente, sooritada kestvamaid tegevusi, painduvust, tasakaalu, kiirust ja jõudu arendavaid harjutusi ning tegevusi.	Oskab sooritada osavust, vastupidavust, painduvust, tasakaalu, kiirust ja jõudu arendavaid harjutusi ning tegevusi.
Suudab kõndida lühikest maad (nt 2-3m) kitsal rajal, seista ühel jalal mõned sekundid.	Suudab säilitada tasakaalu lühikest aega paigal olles ning liikuda piiratud pinnal ja liikumise ajal hoida kehaasendit (k.a kelgutamisel,	Suudab seista ühel jalal ja oskab sooritada lihtsaid tasakaaluasendeid; suudab kõndida kitsal rajal enesekindlalt ja sujuvalt. Suudab hoida tasakaalu vahendil liikudes	Suudab säilitada tasakaalu paigal olles ja liikumisel.

	suusatamisel, tõukerattaga sõitmisel vm).	(nt kelgul, suuskadel, tõuke- või jalgrattal).	
Sooritab harjutusi õpetaja sõnalise seletuse ja ettenäitamise järgi.	Sooritab harjutusi õpetaja sõnalise seletuse järgi ja püüab ise lihtsaid liigutusi või harjutusi ette näidata.	Sooritab harjutusi õpetaja selgituste järgi ja julgeb ka kaaslastele liigutusi ja harjutusi ette näidata.	Oskab sooritada harjutusi õpetaja selgituste järgi ja ise harjutusi ette näidata.
Teeb lihtsaid liigutusi muusika järgi.	Teeb lihtsaid rütmilisi liikumisi (nt plaks-plaks-hüpe).	Tunneb ja järgib lihtsat rütmi (nt korduvad mustrid, tempovahetus), kasutab lihtsaid tantsusamme üksi ja rühmas tantsides.	Oskab sooritada koos kaaslasega rütmiliikumisi.
Reageerib lihtsatele rütmidele ja liikumisjuhistele (nt muusika järgi liikuma jääda või liikuda aeglasemalt/kiiremini).	Jäljendab liikumisega erinevaid rütme, lihtsa muusika või plaksutuse saatel (nt kõnnib ühtlases tempos, kui kuuleb plaksutust) ja muudab liikumisviisi rütmimuutusel.	Eristab aeglast ja kiiret rütmi ning kohandab oma liikumist vastavalt.	Oskab liikuda vastavalt rütmile ühtlase ja vahelduva tempoga.
Kasutab erinevaid vahendeid (näiteks pallid, rätikud, rõngad, suusad, kelgud jne) loovalt ja katsetades, mitte veel sihipäraselt.	Kasutab erinevaid vahendeid (näiteks pallid, rätikud, rõngad, suusad, kelgud jne) juba sihipärasemalt (nt viskab palli soovitud suunas, suudab rõngast keerutada).	Kasutab vahendeid iseseisvalt, mitmekesisemalt ja loovalt (nt suudab visata palli sihtmärki, veeretada ja keerutada rõngast, kelgutada turvaliselt).	Oskab kasutada liikumisel erinevaid vahendeid (näiteks pallid, lindid, rätikud, rõngad, reketid, suusad, kelgud jne).

Mängib täiskasvanu juhendamisel, lihtsaid mänge, kus on liikumist ja vähem kindlaid reegleid.	Mängib lihtsamaid liikumismänge, kus on 1–2 reeglit. Sportlikke elemente (nt viskamine, hüppamine, jooksmine) rakendab mängus sihipärasemalt.	Mängib mänge, kus on rohkem reegleid ja koostööd (nt liikumis- ja sportlike elementidega mängud meeskondades).	Oskab mängida erinevaid liikumis- ja sportlike elementidega mänge.
Nimetab täiskasvanu suunamisel mõningaid igapäevaseid liikumisi (nt jooksmine, hüppamine, ronimine), eriti neid, mida ise sageli teeb.	Nimetab erinevaid igapäevaseid liikumisi (nt rattasõit, jooksmine, tantsimine) ja lihtsamaid spordialasid, mida on näinud või ise teinud (nt jalgpall, tantsimine vm).	Nimetab erinevaid igapäevaseid liikumisvõimalusi (nt jalgrattaga sõitmine, kelgutamine vm) ja mitmeid spordialasid nimepidi, eriti neid, mida on ise proovinud või mida peres harrastatakse.	Oskab nimetada erinevaid igapäevaseid liikumisvõimalusi ja spordialasid.

Allikas: Alushariduse RÕK juhendmaterjalid, Haridus- ja Teadusministeerium, 2026.

1.6 Kunst

Kunsti valdkonna eeldatavad arengutulemused vanuseti

3-4	4-5	5-6	6-7
Leiab täiskasvanu juhendamisel lähimast ümbrusest üksikuid detaile ja objekte ning kujutab neid lihtsustatult.	Leiab täiskasvanu juhendamisel lähimast ümbrusest detaile ja objekte ning püüab neid omavahel seostada ja kujutada.	Leiab lähimast ümbrusest detaile ja objekte ning kujutab neid vabalt ja isikupäraselt.	Oskab leida ümbritsevat vaadeldes detaile, objekte ja nendevahelisi seoseid ning kujutab

			ümbritsevat vabalt valitud ja isikupärasel viisil.
Kasutab lihtsaid kunstivahendeid (nt värvipliiats, pintsel, savi).	Katsetab täiskasvanu juhendamisel erinevaid kunstimaterjale ja väljendab ennast kunstitöö kaudu.	Oskab täiskasvanu juhendamisel mitmekülgseid kunstitehnikaid, -materjale ja -vahendeid kasutades väljendada meeleolusid ja kujutluspilte.	Oskab mitmekülgseid kunstitehnikaid, -materjale ja -vahendeid kasutades väljendada meeleolusid ja kujutluspilte.
Kasutab etteantud vahendeid täiskasvanu suunamisel.	Teab, kuidas erinevaid vahendeid ohutult ja sihipäraselt kasutada.	Valib sobivad vahendid ning kasutab neid ohutult ja sihipäraselt.	Kasutab erinevaid vahendeid ja võtteid ohutult ning sihipäraselt.
Kirjeldab täiskasvanu suunamisel oma kunstitööd lühidalt ja nimetab kujutatud objekte.	Jutustab täiskasvanu suunamisel oma kunstitööst ja õpib väljendama oma arvamust kaaslaste kunstitööde kohta.	Kirjeldab oma töö protsessi, selgitab valikuid ning avaldab teiste tööde suhtes heatahtlikult arvamust.	Oskab esitleda oma kunstitööd ja arutleda kaaslaste kunstitööde üle.
Kaunistab eseme täiskasvanu valitud vahendite (nt šabloon, tempel vm) ja juhendamise abil.	Kavandab ja kaunistab eseme täiskasvanu suunamisel.	Kavandab, valib vahendid ja kaunistab eseme iseseisvalt.	Koostab ise või valib tööst lähtuvalt sobivad motiivid või vahendid eseme kaunistamiseks.
Teeb täiskasvanu juhendamisel kaaslastega ühistööd.	Jagab töövahendeid kaaslastega ja osaleb ühises kunstitöös.	Teeb iseseisvalt tööd rühmas, järgides kaaslastega ühises kunstitöös kokkuleppeid.	Oskab kavandada ja teostada kaaslastega ühist kunstitööd.

Räägib täiskasvanu suunamisel kunstitööst.	Vaatleb kunstitöid ja jutustab teosest täiskasvanu suunamisel.	Arutleb nii enda kui ka teiste kunstitööde üle, suhtudes kaaslaste töödesse heasoovlikult.	Vaatleb kunstiteoseid ja oskab vestelda.
Kaunistab täiskasvanu abiga rühmaruumi.	Valib täiskasvanu suunamisel kaunistuse tegemiseks vahendid ja paigutab need rühmaruumi.	Oskab iseseisvalt kavandada ja valida kunstivahendid õpi- ja kasvukeskkonna kujundamiseks.	Kasutab kunsti õpi- ja kasvukeskkonna kujundamisel.
Tunneb ära tuttavad digiseadmed, kasutab neid koos täiskasvanuga.	Pildistab või filmib täiskasvanu juhendamisel.	Oskab kasutada digiseadmeid iseseisvalt, tehes pilti, videot või salvestades heli.	Loob digitaalset sisu (näiteks foto, heli, video).

Allikas: Alushariduse RÕK juhendmaterjalid, Haridus- ja Teadusministeerium, 2026.